

St Lars kyrkogård

Kulturhistorisk inventering och förslag till bevarandeplan
Eksjö socken i Eksjö kommun, Jönköpings län, Linköpings stift

St Lars kyrkogård

Kulturhistorisk inventering och förslag till bevarandeplan
Eksjö socken, Eksjö kommun, Jönköpings län, Linköpings stift

Jönköpings läns museums dnr: 373/2018

Rapport och foto: Charlotte Mårland

Grafisk mall: Anna Stålhammar

Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping

Tel: 036-30 18 00

E-post: info@jkpglm.se

www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:

© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2019

Innehåll

Inledning.....	5
Inventeringens uppläggning.....	5
Allmän kyrkogårdshistorik.....	6
Tre vanliga gravvårdstyper.....	8
Lagstiftning.....	8
Kulturmiljölag (1988:950).....	8
1 kap. Inledande bestämmelser.....	8
4 kap. Kyrkliga kulturminnen.....	9
Begravningslag (1990:1144).....	9
7 kap. Gravrätt.....	9
Gravrättens upphörande.....	10
Allmänna skötselråd.....	11
St Lars kapell och stadskyrkogård.....	12
Kyrkogårdens historia.....	12
Beskrivning av kyrkogården idag.....	13
Allmän karaktär.....	13
Omgärdning.....	14
Ingångar.....	14
Vegetation.....	14
Gångsystem.....	15
Gravvårdstyper.....	15
Minneslund och urnlund.....	16
Byggnader.....	16
St Lars kapell.....	16
Klockstapel.....	17
Expeditionsbyggnad.....	17
Beskrivning av kvarter.....	17
Kvarter A-F.....	17
Kvarter "Nya 1".....	19
Kvarter "Nya 2".....	20
Händelsehistorik.....	21
Kultuhistorisk bedömning av kyrkogården i dess helhet.....	23
Att tänka på i förvaltningen av kyrkogården.....	23
Administrativa uppgifter.....	25
Referenser.....	25
Arkiv.....	25
Tryckta källor och litteratur.....	25
Urval Kultuhistorisk värdefulla gravar.....	26

Utdrag ur digitala fastighetskartan.

Inledning

På uppdrag av Södra Vedbo pastorat har Jönköpings läns museum tagit fram föreliggande inventering och förslag till bevarandeplan för St Lars kyrkogård. Fältarbetet har genomförts under hösten 2018. Resultatet har därefter diskuterats med uppdragsgivaren och sammanställts.

Kyrkogårdar och begravningsplatser utgör en viktig del av landets kulturarv och deras kulturvärden regleras av kulturmiljölagen. Kulturhistoriskt värdefulla gravar kan också skyddas av begravningslagen. I första hand är det Svenska kyrkan som har ansvar för att förvalta detta kulturarv med hänsyn till dess värden. Därför är det angeläget att kyrkogårdarnas kulturhistoriska värden kartläggs och preciseras. En viktig del av värdena ligger i äldre gravar och deras utsmyckning.

En bevarandeplan är ett kunskapsunderlag som är tänkt att vara till hjälp och vägledning vid vård, underhåll och förändringar på kyrkogårdarna. Planen kan även fungera som beslutsunderlag för länsstyrelse och stift vid handläggning av exempelvis tillståndsärenden.

Inventeringens uppläggning

Rapporten omfattar en översiktlig historik över kyrkogården, en beskrivning med fotografier av de olika kvarteren och deras kulturhistoriska värden samt avslutningsvis en katalog över särskilt värdefulla gravar.

Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering och fotografering på kyrkogården samt en arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gåtts igenom har varit aktuella kyrkoarkiv på Landsarkivet i Vadstena, Länsstyrelsen i Jönköpings läns arkiv, Antikvarisk-topografiska arkivet i Stockholm (kopior hos länsstyrelsen) samt Jönköpings läns museums arkiv. Utöver arkiv har uppgifter hämtats från aktuell litteratur, exempelvis hembygdslitteratur. De i rapporten redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av händelser i kyrkogårdens historia.

För kyrkogården har en sammanfattande kulturhistorisk bedömning gjorts där de kulturhistoriska värdena lyfts fram. Den kulturhistoriska bedömningen av kyrkogården i allmänhet har gjorts i samarbete med Länsstyrelsen i Jönköpings län. En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv, utan kan vara föremål för omvärderingar. Vid bedömningen har hänsyn tagits till varje enskild kyrkogårds historia och egna värden, men också till värden i förhållande till andra kyrkogårdar i stiftet och övriga landet. Den övergripande kulturhistoriska bedömningen nämner i de flesta fall inte enskilda gravstenar, utan beskriver värden och karaktärsdrag i stort.

Inför planerade förändringar eller större underhållsåtgärder krävs

En av landets få bevarade kyrkobalkar finns i Brandstorp i Habo kommun.

Den förindustriella kyrkogården var en ängsmark med endast få vårdar av beständigt material. Här har karaktären blivit bevarad på Ornunga gamla kyrkogård, Vårgårda kommun.

i regel tillstånd från länsstyrelsen.

Rapporten avslutas med själva inventeringen av kulturhistoriskt värdefulla gravplatser, vilken är avsedd att fungera som en bevarandeplan. Gravarna och deras utsmyckning redovisas i tabellform med text och fotografier samt på en gravkarta. De kulturhistoriskt värdefulla gravarna är kategoriserade i två grupper: *I. Mycket värdefulla* (som i första hand föreslås bevaras på plats) och *II. Värdefulla* (som bör bevaras eller återanvändas på plats eller i andra hand placeras på annan del av kyrkogården beroende på vari värdet består).

Fältarbete och rapport har utförts av antikvarie Charlotte Mårland vid Jönköpings läns museum under 2018. Vid urvalet av kulturhistoriskt värdefulla gravar har samråd förts med pastoratet.

Allmän kyrkogårdshistorik

I stort sett alla våra landsortskyrkogårdar är jämnåriga med den första kyrkan på platsen och i de flesta fall medeltida. Efter flera hundra år av obruten kontinuitet är de ännu i bruk. Från medeltidens kyrkogårdar finns dock väldigt litet bevarat. De viktigaste förändringarna som kristendomen införde gällande våra begravnings seder är att platsen för begravningsarna skulle vara vigd och inhägnad. Den medeltida inhägnaden kunde bestå av en stenmur, men vanligare var att den var uppförd av timmer, bogårdsbalken, som ibland kunde vara manshög. Till den typiska bilden av en medeltida inhägnad kyrkogård hörde även stigluckan, som både hade en symbolisk och praktisk funktion som port till den vigda jorden.

Den medeltida kyrkogården saknade ett tydligt system med gångar och kvarter. Man gravsätte snarare folk efter deras gårds- eller bytillhörighet i grupperingar med olika form, vilket var en förkristen sedvänja. Till ovanligheterna hörde att man satte en vård över graven. Gravar markerades istället endast av en jordhög. Om en vård trots allt sattes upp var den vanligen av trä, men sten eller smide förekom undantagsvis. Det var också vanligt att man använde sig av kyrkogården även på ett nyttobetonat sätt, där exempelvis hö kunde bärgas.

Den medeltida kyrkogårdens utformning levde kvar väldigt länge, och påminde mest om en äng med små gravkullar och enstaka spridda vårdar. I stort sett börjades förnyelsen under tidigt 1800-tal, men ännu vid sekelskiftet 1900 hade många landsortskyrkogårdar kvar den ålderdomliga ängskaraktären. Förnyelsevägen började i städerna genom nya bestämmelser om externa begravningsplatser. Gravsättningar på stadskyrkogårdarna förbjöds av hygieniska skäl och i stället skulle friliggande begravningsplatser förläggas utanför städerna. Denna process inleddes på 1780-talet och en tydlig kunglig förordning från 1815 angav att begravningsplatser innanför stadskärnan måste upphöra och att begravningsplatser

– utan andra kyrkobyggnader än t ex gravkapell – skulle anläggas utanför stadsområdena. År 1805 beslutades dessutom att staten genom sin myndighet Överintendentsämbetet skulle ansvara och ha överinseende över att kyrkogårdar och begravningsplatser blev prydligt och hälsosamt anlagda.

Runt om i landet anlades många begravningsplatser precis utanför stadskärnorna under de första decennierna av 1800-talet. De anlades med symmetriska gångsystem och kvartersindelningar, trädplanteringar för att förbättra luftkvaliteten och stenmurar med smidesgrindar. I de arkitektoniskt anlagda begravningsplatserna exponerades vissa gravar tydligare än andra. Att begravas utifrån vilken gård eller by man tillhörde ersattes nu av kategorierna köpegravar respektive allmänna gravar. Detta var en social indelning där de som ville och hade förmåga att köpa sin gravplats både fick en större sådan för hela sin familj och en bättre placering utmed gångar eller nära entréerna. Köpegravarna anlades ofta med grusbäddar och stenramar och senare även häckomgärdningar. Andra begrävdes kostnadsfritt utmed den så kallade allmänna linjen. Där gravsattes man tätt i en kronologisk ordning allt eftersom dödsfallen inträffade. Man begrävdes således oberoende om ens man eller hustru eller övrig familj låg på annan plats. Gravvårdarna var oftast små, oansenliga och inte särskilt varaktiga. Indelningen av kyrkogården mellan köpegravsområde å ena sidan och allmänt område å den andra speglade ett socialt uppdelat samhälle.

Trädkransen utefter kyrkogårdens yttre begränsningar introducerades först på städernas begravningsplatser, men nådde under 1800-talets slut även allt fler landsortskyrkogårdar. Då introduceras också de typiska sorgeträden med ett hängande växtsätt. I början av 1900-talet planlades även kyrkogårdarna på landsorten i kvarter med symmetriskt lagda gångar, grusbäddar på gravarna och välklippta häckar eller stenramar runt om.

På 1920-talet började en ny typ av begravningsplats att anläggas – skogskyrkogården. Dessa präglas av friväxande och naturligt förekommande träd, såsom gran, tall och björk. Endast sällan eller i begränsad omfattning används planterade och kultiverade träd. En av de tidigaste i landet var skogskyrkogården i Skillingaryd från 1922.

Vid 1900-talets mitt var kyrkogårdarna särskilt utvecklade, men nu inleddes en period av förenkling och rationalitet. Företeelsen med allmänna linjen levde kvar till mitten av 1900-talet, men upphörde officiellt 1964. Samtidigt började man av rationella skäl ta bort stenramar, häckomgärdningar och grusbäddar för att ersätta det med mer lättskötta gräsmattor. Den sociala utjämningen av ståndssamhället avspeglades på kyrkogårdarna genom allt mer enhetliga gravvårdar utan titlar och oftast i ett liggande format.

Från och med 1980-talet blev gravvårdarna återigen mer

Åsenhöga ödekyrkogård (Gnosjö kommun). På denna kyrkogård är mycket av den ålderdomliga, ängsliknande karaktär, som varit vanlig i äldre tid bevarad.

På de mer påkostade köpegravarna var både gravvård och inhägnad omsorgsfullt utformade. Här ett exempel från Norra Solberga kyrkogård i Nässjö kommun.

På kyrkogården i Ingatorp (Eksjö kommun) kan man uppleva den allmänna linjens gravområde med små anspråkslösa vårdar tämligen intakt.

Ett exempel på en gravvård från 1960-talet på begravningsplatsen i Aneby.

individualiserade. Idag ser vi en mångfald olika former på gravstenar från liggande naturstenar till mer fantasifullt utformade vårdar. Den ökade individualiseringen under 1900-talets slut speglas också genom de många olika begravningsformer som idag erbjuds. Förutom kistbegravning och urngravar med personliga vårdar, erbjuds också exempelvis minneslundar för aska som grävs ner anonymt utan plats för namn, men med gemensam plats för blommor. Ett annat alternativ är askgravlundar, där den plats var och en begravts på markeras.

Tre vanliga gravvårdstyper

Det finns en stor variation vad gäller gravvårdarnas utformning, men här presenteras tre typer som är särskilt vanliga.

Från det sena 1800-talet fram till 1920-talet var det vanligt att köpegravar förseddes med påkostade vårdar med stående format. Det kunde vara högresta bautastenar, obelisker och liknande. Dessa vårdar restes ofta över samhällets övre skikt och inte sällan är de försedda med både titel, namn, årtal, hemvist och ett bibelcitat. Vårdar av denna typ är ofta påtagligt karaktärskapande och betydelsefulla i kyrkogårdsmiljön. De kan också ha ett konstnärligt värde.

I kontrast till de mer påkostade gravvårdarna finns de mindre stenarna, som restes inom den allmänna linjen. Dessa har ofta en rektangulär form utan utvecklad utsmyckning. Texten är ofta lakonisk – förnamn, ofta men inte alltid efternamn, hemvist och årtal. Dessa enkla vårdar är i sig inte iögonfallande, men berättar ändå om en viktig del av det äldre gravskicket och samhällets hierarkiska organisation.

Tiden efter andra världskriget medförde en långtgående förenkling av gravvårdarna, som samtidigt skapade en likriktning. Stenarna tillverkades maskinellt och det fanns ofta en standardiserad uppsättning symboler som kunde tillföras och kombineras. Kyrkogårdsmiljöer som domineras av dessa stenar kan naturligtvis också ha ett kulturhistoriskt värde, men då är det i regel inte de enskilda vårdarna som är intressanta utan snarare helheten.

Lagstiftning

Kulturvärden på kyrkogårdar skyddas såväl i kulturmiljölagen som begravningslagen. Här nedan följer utdrag som har bäring på förvaltningen av kyrkogårdarnas kulturvärden.

Kulturmiljölagen (1988:950)

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön.

Ansvar för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön.

Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.

Bestämmelserna i denna lag syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. Lag (2013:548).

4 kap. Kyrkliga kulturminnen

1 § Kulturhistoriska värden i kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser är skyddade enligt bestämmelserna i detta kapitel.

Begravningsplatser

11 § I vården av en begravningsplats skall dess betydelse som en del av vår kulturmiljö beaktas. Begravningsplatserna skall vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas.

12 § Begravningsplatser enligt detta kapitel är sådana områden eller utrymmen som avses i 1 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144). Bestämmelserna om begravningsplatser omfattar också sådana byggnader på begravningsplatsen som inte är kyrkobyggnader samt fasta anordningar såsom murar och portaler. Lag (1990:1146).

13 § I fråga om en begravningsplats som anlagts före utgången av år 1939 krävs tillstånd av länsstyrelsen

1. för att utvidga eller på något annat sätt väsentligt ändra begravningsplatsen,
 2. för att där uppföra någon ny byggnad eller fast anordning eller riva eller väsentligt ändra befintlig byggnad eller fast anordning.
- Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäligen med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs. Lag (1999:304).

Väsentliga förändringar kan innebära till exempel ändring av omgärdning, trädplanteringar, större omplaneringar av gravkvarter, ändringar i gångsystem och dess beläggning, nya belysningsinstallationer.

Begravningslag (1990:1144)

7 kap. Gravrätt

Gravanordningar m.m.

25 § Gravplatsen får förses med gravanordning, om det inte strider mot vad som är avsett att gälla för den del av begravningsplatsen där gravplatsen är belägen.

26 § Gravrättsinnehavaren bestämmer gravanordningens utseende och beskaffenhet. Detsamma gäller gravplatsens utsmyckning och ordnande i övrigt. Upplåtaren får dock besluta de begränsningar i gravrättsinnehavarens bestämmanderätt som är nödvändiga för att tillgodose en god gravkultur.

Gravrättens upphörande

37 § Om en gravanordning har tillfallit upplåtaren och den är av kulturhistoriskt värde eller av något annat skäl bör bevaras för framtiden, ska upplåtaren om möjligt lämna kvar den på gravplatsen.

Om gravanordningen ändå måste föras bort från gravplatsen, ska den åter ställas upp inom begravningsplatsen eller på någon annan lämplig och därtill avsedd plats. Ytterligare föreskrifter om hänsynen till kulturmiljöarbetets intressen finns i kulturmiljölagen (1988:950). Lag (2013:552).

Ibland uppstår frågan om ansvar och skydd för en enskild gravvård. Så länge gravrätten inte gått ut ägs gravvården m.m. av gravrättsinnehavaren. När gravrätten gått ut övertas ansvaret av upplåtaren, vilket oftast är pastoratet. Om gravvården således står kvar på den tillhörande graven ger begravningslagen ett skydd. Om gravvården däremot flyttas till en annan plats på kyrkogården eller förvaras i kyrkobyggnaden kan det vara aktuellt att föra in den i kyrkans inventarieförteckning.

Allmänna skötselråd

Grunden för skötseln av kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar är att de inte skadas, utan ges en så lång livslängd som möjligt. De förebyggande åtgärderna är väsentliga och kan motverka uppkomsten av skador genom till exempel mekanisk åverkan, biologisk påväxt och väder.

Vid rengöring och reparation av vårdar av mjukare bergarter (kalk- och sandsten) och järn som är över 100 år gamla bör konservator för sten respektive metall kontaktas för rådgivning eller åtgärd.

En orsak till skador är mekanisk åverkan genom trädgårdsfordon och andra redskap. Varsamhet vid gräsklippning minimerar risken för sprickor och bortfall av material.

En annan orsak är nederbörd och biologisk påväxt av lavar, alger och mossor. Dessa gynnas av att en sten står skuggigt och fuktigt. Liggande hållar och stående vårdar av mjuk bergart som kalk- och sandsten är särskilt känsliga för vådrets makter. På vintern tränger fukt in i sprickor och vidgar dessa och spränger till slut bort stenmaterial. Detta kan på sikt helt radera ut en inskription eller relief. Därför är det viktigt att hålla till exempel hållar rena från löv och grenar. Känsliga vårdar och hållar av hög ålder kan med fördel ges en skyddsklädsel eller täckning permanent eller under vinterhalvåret för att motverka frostsprängning.

Vårdar och gravstaket av järn är en kategori för sig, som kräver kontinuerligt underhåll. Vid ommålning befrias metallen från rostbeläggning med stålborste. Därefter grundas järnet med mörja och slutstrykes med linoljefärg. Lagningar bör anföras åt hantverkare eller konservator med erfarenhet av järnslagningar.

Rostande förankringsjärn och dubbar är en annan vanlig orsak till skador. När järnet rostar och utvidgar sig så sprängs stenen. Ett viktigt arbete är därför utbyte av beslag och dubbar av järn mot rostfritt stål.

Rengöring av vårdar kan ha olika syften. Ofta sker det i första hand av estetiska skäl. Som regel bör den på kulturhistoriskt värdefulla vårdar vara motiverad av hänsyn till att påväxt riskerar stenens fortbestånd (kalk- och sandsten) eller för att förbättra förståelsen av objektet och kunna tolka och uppleva inskriptioner eller utsmyckningar. Enklare rengöring kan göras med ljummet vatten med liten tillsats av såpa eller diskmedel och med mjuka borstar som inte repar. Lämplig tid för detta är tidig vår och sen höst då exempelvis lavar är mer aktiva och mjuka då. Vårdar av hårdare bergarter som granit kan rengöras med högtryckstvätt, men endast där inte förgyllning och dekorationer kan skadas. Vårdar med mycket högt kulturhistoriskt värde och påtaglig skadebild (pågående bortfall av stenmaterial eller sprickor) bör rengöras av konservator.

Marschaller och stearinljus kan avsätta sot eller stänk på gravvårdarna. Detta kan förebyggas genom att exempelvis använda lämpliga hållare.

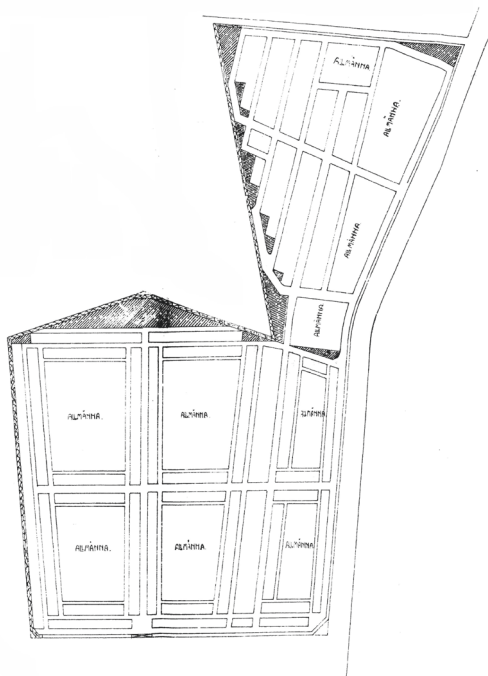
Biologisk påväxt, troligen rödalger, på en gravvård på Villstads kyrkogård i Gislaveds kommun.

Kalksten har en förmåga att spjälka sig och spricka. Denna sten på Forserums kyrkogård i Nässjö kommun kräver insatser av en stenkonservator.

Planritning för St Lars kyrkogård år 1841. Kvarteren motsvaras av dagens kvarter A-C.

Planritning för kyrkogården år 1893, nyanläggning av kvarter E-F samt delar av kvarteret Nya 1.

St Lars kapell och stadskyrkogård

St Lars kyrkogård – även kallad Eksjö stadskyrkogård – ligger i Eksjö stad, i kommunens nordvästra del. Staden Eksjö växte fram under 1300-talet, ca 500 meter sydväst om dagens centrum. 1568 brann staden ner men återuppbyggdes, och 1856 brann stora delar av den södra delen ner igen. Södra delen återuppfördes med tidsenlig stadsplan med fler och bredare gator. Norra delen behöll sin senmedeltida stadsplan med långgator och smala gränder. Eksjö undslapp efterkrigstidens stora centrumombildning och visar idag upp en unikt välbevarad stadskärna med stadsgårdar och träbebyggelse. Stora delar av Eksjö stad är idag byggnadsminnesförklarade.

Kyrkogården ligger norr om gamla stadskärnan. När kyrkogården uppfördes 1841 vid Norrtull var det utanför staden, längs norra infartsvägen, och kyrkogården omgavs huvudsakligen av åkermark. Idag har staden Eksjö växt ikapp och kyrkogården omges av bostadsområden från 1900-talets början och mitt. Kyrkogården inramas i väster av Stockholmsvägen och flerfamiljshus från folkhemsepoken, i norr av Kinnagatan/ Trädgårdsgatan med blandad enfamiljsbebyggelse och flerfamiljshus från 1900-talets början och mitt. I öster avgränsas kyrkogården av Ydrevägen och i söder går Grenadjärgatan som utgör gamla stadskärnans norra avgränsning.

Kyrkogårdens historia

St Lars kyrkogård anlades 1841 – drygt 25 år efter den kungliga förordningen som förbjöd begravingar innanför stadsgränserna. De främsta argumenten till flytten var hygieniska, men den gamla kyrkogården vid kyrkan inne staden hade dessutom blivit för liten och behövde utvidgas. År 1842 kunde den nya begravningsplatsen utanför Norrtull tas i anspråk. Ytan var på 1,6 hektar, planen rektangulär och indelade i fyra lika kvarter med ett symmetriskt gångsystem, idag motsvarande av kvarter A-D. Kvarteren planterades med gräs, kyrkogården omgärdades av en stenmur och försågs med grindöppning i söder. Trädkrans saknades dock enligt det ursprungliga ritningsförslaget men planterades troligen ändå kort efter anläggandet. En trädkrans skulle enligt sockenstämman 1842 planteras 60 cm från stenmuren, och att denna planterades syns också på en karta över Eksjö från 1858.

Befolkningsökningen under 1800-talet ledde till att kyrkogårdens platser under slutet av århundradet allt snabbare togs i anspråk. Främst gällde detta stadsförsamlingen som ökat sin befolkning mer än landsförsamlingen, och som också bekostade en utvidgning österut 1893, kvarter E-F. I samband med detta, 1894, uppfördes också ett gravkapell i norra delen vilket placerades i linje med mittgången. För att få plats med gravkapellet utökades kyrkogården även en liten bit norrut, och norra muren fick en knäck på mitten för att ge gravkapellet utrymme.

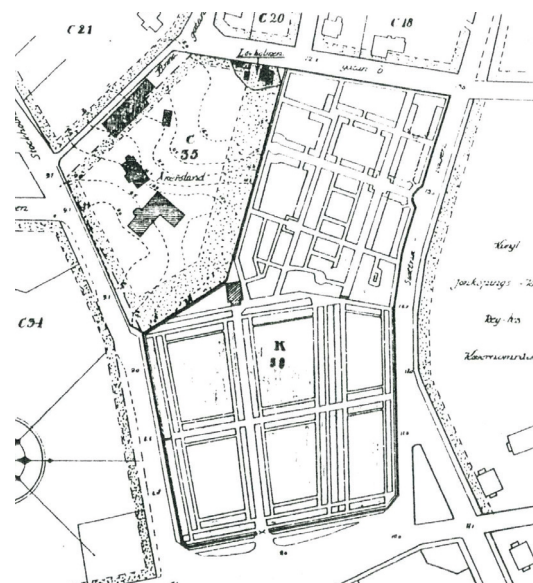
Den tredje utvidgningen skedde redan på 1910-talet. De första planerna från 1911 som innebar att fastigheten Karlslund i nordöst skulle köpas visade sig inte var tillräckliga, utan man köpte även till en del av fastigheten Åkerslund i väster. Detta skedde 1915 och med detta inköp hade kyrkogårdens yta nästan fördubblats jämfört med tiden före utvidgningen 1893. Den nya delen som alltså anslöt lite i vinkel till den gamla kyrkogården delades upp i ett regelbundet rutnätsmönster, med något mindre kvarter än på gamla kyrkogården. De nya kvarteren avsågs besås med gräs i väntan på att tas i anspråk för begravingar. Det nya området fick en tegelmur och en separat ingång i östra muren. Samtidigt bestämde man för enhetlighets skull att ersätta den gamla kyrkogårdsmuren av kallmurad kluven granit med en mur uppförd av tegel på samma sätt som den nya delen. Endast den västra muren sparades men ersattes ändå under 1920-talet av en liknande, uppförd av granit från gamla muren i nedre delen och tegel i övre delen.

1934 var nästa tillfälle då man diskuterade en ny utvidgning. Den västra delen av den återstående fastigheten Åkerslund i norr köptes in 1936, liksom en mindre tomt benämnd Löfholmen. Planerna på utvidgning sammanföll dock med andra världskriget och sköts därför på framtiden. 1959 inlämnades ritningar till ett nytt tidsenligt kapell, ritningarna gjordes från början av Kurt von Schmalensee men bearbetades senare av stadsarkitekten Börje Stigwall. Kapellet uppfördes 1962 på den mark som hade köpts in på 1930-talet och kyrkogården fick genom sin tredje utvidgning sin nuvarande utsträckning. Den nya delen anlades inte med regelbundna kvarter som på de äldre delarna, utan gravarna planerades utefter friare linjer med rygghäckar samt en plats avsatt för urngravar (numera minneslund).

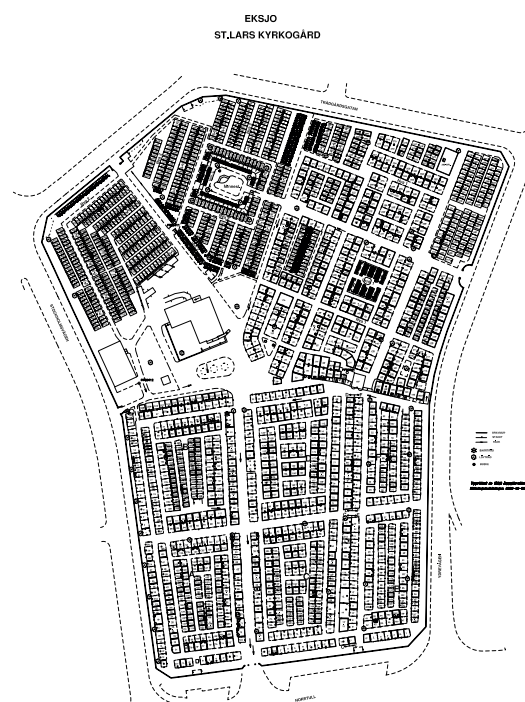
Beskrivning av kyrkogården idag

Allmän karaktär

St Lars kyrkogård är unik i länet genom sina många bevarade grusgravar och omgärdningar. Kyrkogården har utvidgats vid ett flertal tillfällen och visar utifrån detta upp främst två skilda karaktärer – båda renodlade och välbevarade exempel från sin tid. Nordvästra hörnet från 1960-talet visar upp typiska rygghäckskvarter med enhetliga och moderna gravvårdar, medan de äldre delarna i söder och öster visar upp en helt annan karaktär med grusgravar, häckomgärdade gravplatser eller motsvarande med stenramar, samt stor variation i vårdarnas utformning och en stor andel bevarade högresta vårdar av stort format. Vad gäller vegetationen är också skillnaderna stora mellan den nyare delen och de äldre - de äldre delarna har en rik vegetation i form av stora uppväxta träd och en mångfald buskar och mindre vårdträd, medan de nyare delarna främst präglas av rygghäckarna och yngre träd. Den stora andelen grusgravar understryker karaktären av stadskyrkogård, liksom den välbevarade rutindelningen.

Planritning för kyrkogården år 1911. Kvarteret Nya 1 tillkommer i sin helhet.

St Lars befintliga utformning, efter tillkomsten av kvarteret "nya 2"

Kyrkogårdens östra grind ansluter till kyrkogårdens utvidgning från 1916.

Omgärdning

Kyrkogården omges av en mur, som utifrån olika utvidgningsperioder och renoveringsbehov ser lite olika ut. Den ursprungliga muren bestod av kallmurad kluven granit och återfinns endast delvis i västra muren utmed Stockholmsvägen, i sockeln till den nuvarande tegelmuren. Den västra muren uppfördes i sitt nuvarande skick 1920 och utgör därmed den äldsta delen av kyrkogårdens mur. Den är murad i munkförband med springande kopp, i rödflammigt ringugnsbränt tegel, muren kröns av tegelpannor, medan sockeln består av tillvaratagen kluven gråsten från den ursprungliga muren. Den södra, östra och delar av den norra muren är snarlikt utförda, men teglet är nytt och tillkom vid en ombyggnad av muren 1991. Detta senare tegel saknar de skiftningar som teglet från 1920 har. Muren kring den senast tillkomna delen i nord-väst från 1960 är murad i liknande tegel som omgivande murar men har en egen utformning. Muren kröns av kalkstensskivor, under det ett rullskift av stående löpare, muren är uppförd i fack med indragna vertikala band som skiljer facken åt samt en upprepning av rullskiftet precis över sockeln. Med jämna mellanrum finns gluggar i muren som täcks av konstnärligt utförda smidesgaller. Längs med muren växer lindar av olika ålder, äldst är de utmed gamla kyrkogårdens västra mur, då de övriga fick huggas ner i samband med en ombyggnad av den östra delen av muren 1991.

Det höga lindparet markerar en av de större kvartersgångarna inom 1920-talets utvidgning av kyrkogården.

Ingångar

Ingångar finns i samtliga väderstreck. Den äldsta ingången är den södra som även kallas Norrtullporten. Grindstolparna och smidesgrindarna är dock senare, troligen från 1915 då den ursprungliga granitmuren togs ner och ersattes av den nuvarande i tegel. I öster finns också en grind i den nya muren med indraget rundat parti och smidda grindar. Norra grinden är också indragen men i modernt 1960-tals utförande och grindarna har samma dekorativa lövverk i smide på grinden som i murens gluggar. Likaså den västra murens öppning men i smalare utförande med bara en enkelgrind. Smidesgrindarna med lövverket (liksom gallret i gluggarna) har formgivits av konstnären Sune Rooth som även lät göra kapellets altartavla.

Vegetation

S:t Lars kyrkogård är stor och genom att den har utvidgats vid ett flertal tillfällen under en lång period präglas även växtligheten av olika ålder. Påtagligast är trädkransen och de äldre träd som planterats i korsningarna mellan de äldre kvarteren. Trädkransen har längs med södra muren och delar av norra och östra muren nyplanteras (1991), medan den är äldre längs med gamla delen av västra muren. Samtliga träd är lindar. På nya kyrkogården från 1960 i nordväst saknas en regelrätt trädkrans utan här växer istället olika träd, främst björk, med glesare mellanrum.

Flera äldre träd har genom sin storlek och ålder stora miljövärden. Den struktur som märks är placeringen av träd i de skärningspunkter mellan kvarteren där grusgångarna korsar varandra. Även här är det främst lind som har planterats. En väldig ek märks i norra delen, som är ett arv från tiden innan kyrkogårdsutvidgningen. Troligen har den stått intill lilla fastigheten Lövholmen som också köptes in. Samtliga rygghäckar i den nya kyrkogårdsdelen från 1960 och samtliga häckomgårdningar på de äldre delarna av kyrkogården är planterade med cotoneaster. Det har inte hittats några uppgifter om man tidigare har använt sig av andra häckmaterial. I övrigt förekommer gräs endast på den nya kyrkogårdsdelen från 1960, bortsett från några ställen där det fortfarande finns rester av allmänna linjen i kvarteret nya 1 samt på en handfull gravar i kvarter A-F.

Gångsystem

Gångsystemet utgår från den äldsta kyrkogården som anlades 1841. Det bestod då av två korslagda gångar som delade upp kyrkogården i fyra jämnstora kvarter, gräsbesådda. Varje del delades sedan upp i ett mindre kvarter i mitten som avsattes för allmänna gravar och runt detta större familjegravar på dubbla rader med ryggar emot varandra. Rutnätssystemet och gångsystemet förlängdes mot öster när kyrkogården utvidgades 1893 och likaså mot norr 1915 – fast då med mindre kvarter. Grusgångarna följer alltså samma rutnätssystem utefter regelbundet placerade kvarter med huvudsakligen räta vinklar. Endast den nya kyrkogården med rygghäckar avviker från detta gångsystem där gångarna istället följer en friare plan med fler oregelbundna rumsbildningar som följd. Samtliga gångar på hela kyrkogården är gruslagda, utom gångsystemet inne i de yngre rygghäckskvarteren som från början varit gräsbevuxna.

Gravvårdstyper

Gravvårdarna spänner över ett brett register, särskilt i de äldre delarna av kyrkogården. På nya kyrkogårdsdelen i nordvästra hörnet finns inga vårdar äldre än 1960, då kyrkogården anlades. Gravvårdarna är enhetliga, i låga och breda format, men med typografisk och dekorativ variation. Nästan samtliga vårdar är placerade utmed rygghäckar som består av cotoneaster. I urnlunden består gravvårdarna av liggande stenhällar i mindre format.

På de äldre kyrkogårdsdelarna, som i detta fall omfattar resten av kyrkogården, varierar utformningen. Den typiska gravvården är en upprättstående sten med sockel, framför en krattad grusplan som omgärdas av en stenram eller oxbärshäck. På grund av kvarterens ålder har också många gravar föryngrats och blandningen mellan äldre och yngre gravar är idag genomgående, med en måttlig fördelning av respektive tidsepok. Bland de yngre gravvårdarna

Den gamla eken är bevarad från gården Lövholmen som tidigare låg på platsen.

Kyrkogården präglas av grusgravar med stenramar eller häckomgårdning av oxbär. De ursprungliga köpegravskvarteren som omgav varje kvarter är än idag utläsbara genom placeringen av högre gravvårdar.

Kyrkogårdens olika tidslager representeras genom de olika kvarterens varierande karaktär. Sentida gravar ligger samlade inom 1960-talets kyrkogårdsutvidgning i nord-väst.

Minneslund ligger inom ett nedsänkt område i 1960-talets kyrkogårdsutvidgning.

är utformningen mer enhetlig och följer samma mönster som gravvårdarna från samma tid på nya kyrkogården liksom på andra ställen – låga, breda vårdar med samlad tillbakadragen kontur, men med variation i typografi och dekor. De äldre gravvårdarna visar genom sina många varianter på den bredd av vårdar och möjligheter till utformning som kunde erbjudas innan stenhuggerierna började följa de nationellt spridda mönsterböckerna. Polerad diabas, granit i olika färger och ytor, kalksten och gjutjärn förekommer, och formerna varierar från små upprättstående block med olika former av klassiserande krön till korsformer, gotiska spetsvalv, kolonner, avbrutna trädstammar, bautastenar, obelisker mm. I sluttningen mellan kvarter F och Nya 1 förekommer ett antal gravkammare. Till de mer anmärkningsvärda hör även vårdar av gjutjärn, kalksten, vårdar med porslinsinfällningar, vårdar över manshöjd samt flera som enbart utmärker sig genom hög konstnärlig bearbetning.

Minneslund och urnlund

En minneslund finns anlagd på 1960-talets utvidgning av kyrkogården, Nya 2. Minneslundens ursprungligen urnlund och ligger nedsänkt med inramande tujahäck runt om. Längs häcken i det sluttande partiet ligger även flera urngravar. I mitten finns en damm med vattenspel, perennrabatter och en stensättning med smågatsten samt bänkar och spaljé. En äldre urnlund finns även i kvarter Nya 1, omgiven av en vintergrön häck och huvudsakligen med liggande gravvårdar från 1950-talet och framåt.

Byggnader

På S:t Lars kyrkogård finns även två byggnader samt en klockstapel, uppförda under 1960-talet samt 1990-talet. Byggnaderna och klockstapeln ligger i den nya kyrkogårdsdelen som tillkom 1960 och har en tidsenligt modern utformning. S:t Lars kapell omfattas av kulturminneslagen.

S:t Lars kapell

Kapellet uppfördes 1962 något nordväst om det gamla kapellet i nygotik från 1894. Det gamla kapellet revs kort därefter och från detta finns idag inga synliga spår på kyrkogården. Det nya kapellet ritades av arkitekt Kurt von Schmalensee vars ritningar sedan slutfördes av stadsarkitekt Börje Stigwall. Kapellet består av två enkla byggnadskroppar i vinkel med bärande väggar i rött tegel. Taket är lagt med kopparplåt och fasaderna är sparsamt artikulerade med fönsterslitsar, kors i metall och mönstermurning. I vinkeln finns en upphöjd stensatt plats med planteringar. Kapellet omfattas sedan 1990 av kulturminneslagen.

Klockstapel

Klockstapeln uppfördes 1966 efter ritningar av kapellets arkitekt, stadsarkitekt Börje Stigwall. Klockstapeln är öppen, uppförd med fyra hörnstolpar och snedsträvor i tjärat trä, och kröns av en kopparklädd överbyggnad.

Expeditionsbyggnad

Expeditionsbyggnaden uppfördes 1996 efter ritningar av Lennart Karlsson. Byggnaden är uppförd av rött tegel i munkförband, huvudfasaden är förlagd till södra gaveln med en indragen entré och viss mönstermurning. Sadeltaket är lagt med kopparplåt, helfönster med laserade bågar, obefintlig sockel, raka rullskiftsvalv över fönster- och dörröppningar. Byggnaden ansluter i material och utförande till kapellet bredvid.

Beskrivning av kvarter

Kvarter A-F

Allmän karaktär

Kvarter A-F omfattar sju olika kvarter tillkomna vid två olika tidpunkter. Området utgör närmare halva S:t Lars kyrkogård och uppvisar en mångfald olika gravvårdar med stora variationer. Framförallt karakteriseras området av de många grusgravarna och deras häckomgärdningar eller motsvarande stenramar. I området är samtliga ytor grustäckta, kvarteren är regelbundet indelade i ett rutnätssystem, större träd är placerade i skärningspunkterna mellan kvarteren, gravvårdarna visar en stor variationsrikedom i storlek, utformning och material. Området är de äldsta delarna av kyrkogården, kvarter A-D är de ursprungliga från anläggandet av kyrkogården år 1842 och kvarter E-F utgör utvidgningen år 1893. Det som skiljer de olika kvarteren åt är främst de äldsta gravvårdarnas olika karaktär från respektive område. Likheter är annars påtagliga och beror främst på inramningarna, grusytorna och de många bevarade ålderdomliga gravvårdarna.

Gravvårdstyper

Området visar upp en stor bredd och variationsrikedom vad gäller gravvårdarnas utformning. Trots bredden och alla skillnader upplevs området som enhetligt tack vare att samtliga gravar har grustäckta ytor och är omgärdade, antingen av oxbärsbuskar, stenramar eller i enstaka fall gjutjärnsstaket.

Generellt är de största gravvårdarna placerade utmed gångarna och de mindre längre in i kvarteren. Här förekommer bautastenar och stenkors betydligt högre än manshöjd, vårdar av kalksten, granit och gjutjärn, goticerande och klassiserande stilar och modernistiska gravvårdar med stilistiskt enkla linjer. Obelisker är en vanlig form, speciellt utförd i polerad diabas som blev ett

St Lars kapell har i likhet med klockstapeln ett stramt 60-tals formspråk som står i kontrast till de äldre grusgravskvarteren.

Den centrala gången mellan kvarter A-B och C-D hör till de bevarade dragen från den äldsta kyrkogården.

Kyrkogårdskvarterens inre delar var ursprungligen avsedda för allmänna linje gravar, vilket kan skönjas i bakgrunden av Gustaf Bergs monumentala vård.

Med kyrkogårdens utvidgning kom kvarter A-F att omvandlas, och grusgravar anlades även i kvarterens inre delar. Ändrade ideal medförde att de nyttillkomna vårdarna var mellanhöga, och därmed kan de olika tidslagren upplevas genom gravarnas gestaltning.

statusfyllt material kring slutet av 1800-talet. Omgärdningarna är med och utan grindar, stenramar eller häckar, smidda staket eller gjutna kättingar. De sentida gravvårdarna från efterkrigstid och framåt är allmänt sett utformade i tidens smak, alltså låga och breda och med betydligt enklare framtoning än de äldre högresta vårdarna. Titlar är relativt vanligt förekommande, speciellt på de äldre gravvårdarna och här dominerar officerstitlar och andra som anknyter till Eksjöns funktion som handels- och garnisonsstad.

Kulturhistorisk bedömning och karaktär

Kvarteren på S:t Lars kyrkogård är unika i länet ur flera aspekter. Vad gäller den stora sammanhållna mängden grusgravar finns inget motsvarande på någon annan kyrkogård, likaså den stora andelen riktigt gamla gravvårdar. Flera är från 1800-talets mitt och senare del och visar upp en provkarta på den variationsrikedom i material, stilar och utformning som då florerade. Många av gravvårdarna är även utförda i en mycket hög konstnärlig nivå, troligen som en följd av att garnisonen varit förlagd i Eksjö med ett flertal högre officerare och att andra välbetalda ämbetsmän funnits i staden.

Till den kulturhistoriskt värdefulla karaktären hör även områdets regelbundna rutnätssystem. Planen är i stort sett oförändrad sedan respektive kvarter anlades (1841, 1893 respektive 1915) och präglas av ett rätvinkligt rutnätssystem och en ordning med större påkostade gravvårdar i ytterkanterna närmast gångarna samt enklare och mindre gravvårdar i kvarterens inre. Dessa inre och mindre exponerade platser var i äldsta området (A-D) ursprungligen till för de allmänna gravarna.

Ett tredje karaktärsdrag av höga kulturhistoriska värden är gravplatsernas homogena omgärdningar – antingen i form av oxbärshäckar, stenramar, smidesstaket eller gjutjärnskättingar. Området är väldigt variationsrikt vad gäller utformningen av gravvårdarna men hålls ändå samman till en enhet genom dessa omgärdningar. Även gravplatsernas grustäckning hör intimt samman med dessa omgärdningar. Flera har vackert krattade ytor som medverkar till att försköna gravplatserna ytterligare.

Flera vårdar har stora personhistoriska värden och hör intimt samman med berättandet av Eksjöns historia. Här förekommer även vårdar över mindre kända personer men som istället genom titlar har ett värde genom det de speglar av Eksjöns sociala, yrkesmässiga och samhällseliga historia. Här ges en bild av Eksjö som garnisonsstad, men även som järnvägsstad, handels- och hantverksstad.

Kvarter "Nya 1"

Allmän karaktär

Kvarteret utgör 1915 års utvidgning och har en terrassering med gravmausoleum i sluttningen ner mot kvarter D-F. Originalritningar från 1915 saknas men man har delvis använt sig av samma plan som i kvarter A-F. De allmänna gravarna har placerats i mitten av kvarteren och större påkostade familjegravar utmed kanterna, men här har även ett par områden längs kyrkogårdsmuren helt reserverats åt allmänna linjen. Till skillnad från de äldre kvarteren A-F finns tre områden med allmänna linjevårdar bevarade, om än under senare år uppblandade med familjevårdar. Linjegravskaraktären med rygghäckar och gräsmattor är dock fortfarande tydlig, speciellt som omgivande kvarter varken har rygghäckar eller några grästäkta ytor.

Gravvårdstyper

Gravvårdarna är av två slag; de påkostade grusgravarna med stenram eller häckar av oxbär, samt ursprungliga allmänna linjegravarna (1930–50-tal) som är små och endast avsedda för en person. Vårdar av efterkrigskaraktär finns spridda inom såväl grusgravs- som allmänna linjeområden. Antalet bevarade allmänna linjegravar är dock ytterst få i jämförelse med de senare kompletterande gravvårdarna från ungefär 1960-talet och framåt.

Kulturhistorisk bedömning och karaktär

De beskrivna områdena är idag de enda återstående på S:t Lars kyrkogård där spår av allmänna linjen finns bevarade. I "allmänna linjen" begravdes de som inte kunde eller önskade betala för en egen gravplats och man jordfästes då "på linje", dvs. i den ordning personerna avled. Man och hustru kunde därmed hamna långt ifrån varandra och fick även separata gravvårdar. Begravningsättet med s. k. allmänna gravar har varit utbrett på kyrkogården men med tiden ersatts av senare familjegravar. I äldsta delen av kyrkogården (1842) avsattes mitten av varje kvarter åt de allmänna gravarna vilket även delvis verkar ha varit fallet i den aktuella delen från 1915. Kvarteren närmast kyrkogårdsmuren har eventuellt helt varit ägnade åt allmänna linjen.

Det kulturhistoriska värdet är idag helt förknippat med att de utgör de sista resterna från denna gravordning. De sista bevarade gravvårdarna av allmänna linjekaraktär bör bevaras och förnyelse av de övriga gravvårdarna bör göras så att enhetligheten och karaktären inte ytterligare förändras. Vägledande bör då de äldre mindre gravvårdarna vara eller de sentida i mindre skala. Även karaktären av linjeplacerade gravar och de grästäkta ytorna hör till de bevarandevärda kvaliteterna. De angivna platserna utgör därmed ett tydligt vittnesbörd om att gravskicket i de äldre delarna av kyrkogården socialt sett har varit mer differentierat än vad man idag annars kan få intrycket av.

1915 års utvidgning, kvarter Nya 1 har tydliga likheter med den äldre delen av kyrkogården och domineras av grusgravar med stenramar eller häckomgärdning. Enstaka vårdar med staket finns även.

Nivåskillnaden mellan kvarter D/F och Nya 1 har utnyttjats till gravanläggningar med trappor samt ett mausoleum.

Kyrkogårdens utvidgning åt nord-väst planerades 1936, men genomfördes först 1960. Området har en sentida karaktär med rygghäckar i oxbär och tidstypiska mellanhöga vårdar från efterkrigstiden.

Kvarter "Nya 2"

Allmän karaktär

Området omfattar den nordvästra delen av S:t Lars kyrkogård. Det avgränsas i söder av kapellet och expeditionsbyggnaden och i öster av de äldre gravkvarteren i kvarter A-F. Området har en tydlig karaktär och skiljer sig gentemot övriga kyrkogården, främst genom sin oregelbundna och fria struktur med uppdelade rygghäckar och gräsytor, men även genom sina enhetliga gravvårdar från 1960-talet och framåt. Området innehåller även en minneslund från samma tid.

Gravvårdstyper

Gravvårdarna är enhetliga och nästan samtliga placerade utmed rygghäckar av oxbär. Äldre gravvårdar än 1960-talet finns ej, den stora majoriteten är låga, breda och har en jämn, enkel och rektangulär kontur. Ibland är gravvårdarna försedda med klassiserande detaljer som gavelfält, kolonner och liknande, dessutom finns ett flertal variationer inom de gemensamma ramarna vad gäller typografi och detaljrikedom.

Kulturhistorisk bedömning och karaktär

Kvarterets främsta kulturhistoriska värde är förknippat med områdets homogena karaktär och gestaltningsmässiga kvaliteter. Området är så pass ungt att det ännu inte hunnit genomgå några större ändringar och är därför ännu i ursprungligt skick. Därför ger det också en bra och välbevarad bild av intentionerna och kyrkogårdsidealet vid 1960-talets början. Den typiskt modernistiska efterkrigskaraktären är dock väl företrädd på många andra kyrkogårdar, samtidigt som det är ovanligt med ett så renodlat område eftersom flesta kyrkogårdar oftast har förändrats mer successivt. Bland enskilda vårdar finns ett bevarandevärde främst hos de som genom yrkestitlar berättar om samhället, eller de som genom konstnärlig gestaltning speciellt utmärker sig.

Händelsehistorik

1841

Kyrkogården anläggs utanför stadsgränsen, vid Norrtull. Två ritningsförslag görs; det ena har attribuerats till målaren P.D. Lindeström 1840, och det andra av Theodor Edberg på Överintendentsämbetet 1840. Ytan omfattar 1,6 hektar. Möjligen har församlingen själv först lämnat in ett förslag av den förstnämnda Lindeström som senare har bearbetats av Överintendentsämbetes arkitekt Edberg. Kyrkogården tas i anspråk 1842. (Olsson 2003)

1859

På sydöstra delen av kyrkogården byts det övre matjordsskiktet ut, och förbättras med matjord från gamla kyrkogården. Gravsättningskvarteren anges fortfarande vara gräsbevuxna. (Olsson 2003)

1874

Ett förslag läggs fram i sockenstämman att plantera en rad med lindar längs norra och östra kyrkogårdsmuren. Troligen handlar det om en förnyelse av den 1842 planterade trädkransen. (Olsson 2003)

1893

Kyrkogården utvidgas mot öster, samt en liten bit mot norr. Den norra utvidgningen görs i form av en trubbig triangel och i vinkeln placeras ett nygotiskt gravkapell som uppförs under ledning av byggmästare Carl Pettersson. (Olsson 2003)

1912

Förslag till ny utvidgning mot norr och öster. Utarbetat av löjtnanten vid Smålands Husarregementet Yngvar Lundberg. Utvidgningen omfattar fastigheten Karlslund. Förslaget förkastades eftersom det inte ansågs tillräckligt stort för det behov som fanns. (Olsson 2003)

1915

Kyrkogården utvidgas mot nordost. Utvidgningen omfattar den förut föreslagna fastigheten Karlslund samt därtill fastigheten Åkerslund väster därom. Planen utarbetades av stadsträdgårdsmästare C. Stensson, som gav den en regelbunden rutnätsindelning. Den nya delen invigdes hösten 1915 och togs i bruk våren 1916. Nya delen ligger ca en meter högre än gamla och sluttningen däremellan sattes av till gravkamrar. Kyrkogårdsmuren utfördes i tegel på betongsockel och de gamla kallmurade gråstensmurarna utmed gamla kyrkogården (utom västra muren utmed Stockholmsvägen) revs och ersattes med motsvarande i tegel. Muren uppfördes 1916 och teglet kom från Berga tegelbruk i Högsby. (Olsson 2003 samt Våra kyrkor och griftegårdar i ord och bild)

1920

Västra tegelmuren från 1842 av kallmurad kluven gråsten rivs och ersätts av tegelmur i samma utförande som övriga kyrkogården. Den terrasserande sockeln uppförs dock med sten från den äldre gråstensmuren. (Olsson 2003)

1936

Resterande del av fastigheten Åkerslund köptes in för framtida utvidgning. Även den mindre fastigheten Löfholmen köptes in av samma anledning. (Olsson 2003)

1958

Utvidgning mot nordväst som omfattar de 1936 inköpta fastigheterna. Förslaget ritades av arkitekt K.M. Westerberg i Stockholm och skiljer sig enbart på vissa detaljer från det som utfördes. (Olsson 2003)

1959

Ritningar till nytt gravkapell utförda av arkitekt Kurt von Schmalensee. Eksjös stadsarkitekt Börje Stigwall slutförde sedan ritningarna. (JLST)

1959

Ommurning av södra kyrkogårdsmuren mellan grinden och Stockholmsvägen. (Olsson 2003)

1960

Utvidgning mot norr enligt Westerbergs ritningar från 1958. (Olsson 2003)

1962

Gravkapellet uppförs enligt Stigwalls ritningar. (JLST, SMT 9 februari 1963)

1963

Det gamla gravkapellet från 1893 rivs. (SMT, 13 december 1963)

1991

Östra delen av kyrkogårdsmuren från grinden vid Grenadjärsgatan till vinkeln i norr där Trädgårdsgatan och Kinnagatan möts muras om med nytt tegel i liknande utförande som innan. Äldre lindar utmed muren vars rotsystem skadat muren avlägsnades och nya planterades. (Olsson 2003)

Kulturhistorisk bedömning av kyrkogården i dess helhet

St Lars kyrkogård togs i bruk 1842 och har därefter utökats i omgångar åt öster, norr och nordväst. Kyrkogården är en tidstypisk representant för den svenska stadskyrkogårdens utveckling från 1800-talet till sent 1900-tal med tydliga årsringar genom den successiva utvidgningen av kyrkogården. St Lars kapell med tillhörande klockstapel har en tidstypisk modernistisk utformning i tegel och tillkom 1962 efter arkitekt Stigwalls ritningar. Det moderna kapellet ersatte ett kapell i nygotisk stil från 1893.

Grusgravskvarteren A-F samt Nya 1 har bevarade högresta stenvårdar i de gamla köpegravskvarteren längs kyrkogårdens murar och gångar. Kvarterens inre områden, som ursprungligen rymt småskaliga allmänna linjekvarter, har från mellankrigstiden successivt ersatts av grusgravar med mellanhöga vårdar. På en gräsbeväxt yta i kyrkogårdens nordöstra del finns en handfull bevarade vårdar från det ursprungliga allmänna linjekvarteret, området har dock kompletterats med sentida vårdar. Kvarteret Nya 2 har en tidstypisk efterkrigstida utformning med rygghäckar och mellanhöga stenvårdar placerade på en gräsbeväxt yta. Blomsterplanteringar är här ett vanligt förekommande inslag.

Kyrkogården speglar Eksjös sociala historia, dess personhistoria och samtidens kulturhistoria, den berättar om skiftande ideal från mitten av 1800-talet och framåt som styrt kyrkogårdens utformning. Titlar på gravar, namn på människor som verkat i samhället berättar Eksjös historia. Flertalet gravvårdar och grupper av vårdar vittnar om hantverksskicklighet i stenhuggeri och gjuteri- eller smidesteknik, andra berättar mer om samhällets modernisering genom ett större antal likartade vårdar. De sentida kvarteren speglar det samtida begravningsskicket, både genom de enskilda gravvårdarnas utformning men även minneslunden och askgravplatsen.

På en kyrkogård är det naturligt att gravvårdar ändras och gravrätter återgår och får ny ägare. Det är dock viktigt att man i den långsiktiga förvaltningen är uppmärksam på att bevara de olika delarnas karaktär och gravvårdar från alla tider.

Att tänka på i förvaltningen av kyrkogården

- Åldersringarna som bildas genom kyrkogårdens utvidgningar är välbevarade och visar på olika ideal och särdrag. Dessa särdrag bör bevaras.
- Bevarade grusgravar med häck- eller stenrinramning har ett mycket högt kulturhistoriskt värde. St Lars välbevarade grusgravskvarter med inramningar är unika för länet och har höga miljöskapande och upplevelsemässiga värden.
- Högresta vårdar har varit ett signum för köpegravskvarteren, bevarade högresta vårdar är därmed en tydlig markör för gravradernas ursprung. Högresta vårdar bör generellt bevaras och kan med fördel återanvändas.
- Kyrkogården har välbevarade grusgångssystem vilka bör bevaras och underhållas.
- Träd av hög ålder är värdefulla för upplevelsen av kyrkogårdens kulturhistoriska värden. Träd som av någon anledning måste tas ned bör ersättas med nya av samma sort, eller om så ej är möjligt av träd med liknande egenskaper.

Administrativa uppgifter

Jönköpings läns museums dnr:.....373/2018
Beställare:.....Södra Vedbo pastorat
Inventering och rapportansvarig:.....Charlotte Mårland
Rapportgranskning:.....Anders Franzén
Län:.....Jönköpings län
Kommun:Eksjö kommun
Socken:.....Eksjö socken
Fastighetsbeteckning:.....Eksjö Åkerslund 1

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Referenser

Arkiv

Antikvarisk-topografiska arkivet, genom kopior i Jönköpings länsstyrelses arkiv (ATA)

Jönköpings läns museums arkiv (JLM)

Länsstyrelsen i Jönköpings läns arkiv (JLST)

Tryckta källor och litteratur

Andersson, J.E. 1992. *S:t Lars kapell och skogskapellet*.

Haas, Jonas. 2005. *St Lars kyrkogård, Kulturhistorisk karakterisering och bedömning. Eksjö socken i Eksjö kommun. Jönköpings län, Linköpings stift*. Jönköpings läns museum, Byggnadsvårdsrapport 2005:18

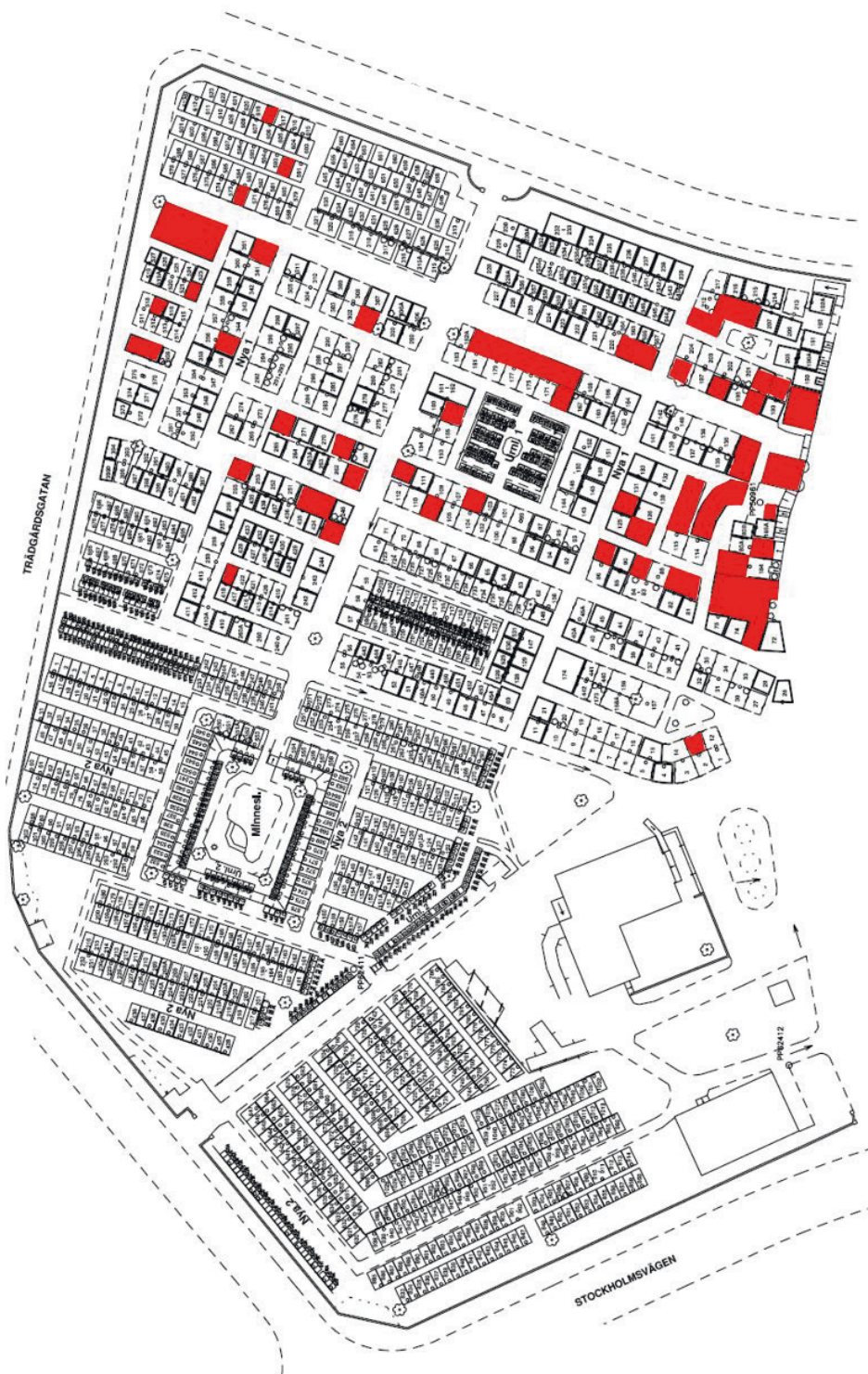
Olsson, Margareta. 2003. *S:t Lars kyrkogårdsmur i Eksjö stad*. Jönköpings läns museum, Byggnadsvårdsrapport 2003:17.

Eksjö-Nässjö och Sävsjötidningen. 1924. *Våra kyrkor och griftegårdar i ord och bild, del I*. Eksjö.

Urval Kulturhistorisk värdefulla gravar

Klass 1

Avser gravplatser av mycket högt kulturhistoriskt värde, vilka skall bevaras utan förändringar. Värdet kan bestå av olika delar. Det kan vara personhistoriskt, konsthistoriskt, socialhistoriskt, teknikhistoriskt, lokalhistoriskt för att nämna några perspektiv. Ålder, representativitet, unicitet, miljöskapande verkan och kvalitet är förstärkande faktorer.

Klass 2

Gravplatser av högt kulturhistoriskt värde. Gravarna i denna grupp har antingen ett miljöskapande värde genom sin form och/eller material eller har ett värde knutet till personhistoria eller titel som berättar något om samhället under gången tid. Dessa gravar bör bevaras utan förändring, men det kan vara acceptabelt att återanvända en vård för att bibehålla en karaktär på en del av kyrkogården, eller flytta vården till en museal uppställning om det är personhistoria eller titel som är det intressanta.

Gravnr.	Beskrivning/år	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
A:1	Hög vård i svart granit.	RÅDMANNEN N.M. ASCHAN *1777 †1858 HANS HUSTRU KRISTINA LUND *1792 †1862 DOTTERN MATHILDA MUNTHE *1822 †1907 SONEN PER ASCHAN *1824 †1895 HANS HUSTRU JANA MÖLLER *1830 †1899 FAMILJEGRÄV	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård i ett av de äldsta kvarteren. Titel - Eksjö stad.	
A:2	Hög vård i kalksten.	ÖVERSTELÖJTNANTEN OCH RIDDAREN KONGL. MAJ:TS SVÅRDS ORDEN WÄLBORNE HERR JOHAN JACOB ULFSAX FÖDD DEN 11 AUGUSTI 1777 DÖD DEN 24 DECEMBER 1859	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård i ett av de äldsta kvarteren. Titel - Eksjö garnison.	
A:4	Hög vård i svart granit.	FABRIKÖR SVEN D:SON ASCHAN *1827 †1904 HANS MAKAS SOFIA *1825 †1919 IVAR *1860 †1877 CARL *1865 †1900 ALMA *1858 †1919	Klass 2 Tidstypisk högre vård i ett av de äldsta kvarteren. Titel.	
A:5	Mellanhög vård i svart granit.	KONDUKTÖREN PAUL HAGSTRÖM *1887 †1944 HANS MAKAS ANNA *1890 †1958	Klass 2 Tidstypisk mellanhög vård. Titel - järnvägen.	
A:8	Genombrutet gjutjärnskors på hög sockel. Inskription på två sidor.	KAVALLRI SERGEANTEN AND. IOH PETERSSON FÖDD 1807 DÖD 1842 PS. 488. V. 2.3.4.5.	Klass 1 Karaktärsskapande högre järnvård i ett av de äldsta kvarteren. Titel - Eksjö garnison. Psalmboksreferens. Vården bör inkluderas i inventarieförteckning.	

A:11	Staketomgärdad grusgrav, hög vård.	ERIC GEORG ULFSPARRE *1776 †1865 EBBA MÅGERFLYGHT *1787 †1844	Klass 1 Karakärsskapande staketomgärdad högrest vård i ett av de äldsta kvarteren.	
A:16	Staketomgärdad grusgrav, vård saknas.		Klass 2 Staket med höga miljöskapande vård. Staketet bör bevaras, och ev. ny vård bör ha en diskret utformning.	
A:21	Hög vård med relief i jugendstil. Svårläst.	INGSTRÖM	Klass 2 Karakärsskapande högrest vård med reliefer.	
A:22	Hög vård i svart granit.	SKRÄDDARMÄSTAREN JONAS JONSSON *1813 †1901 SV. PSB. 452 OCH SYSTERN KATARINA JONSSON *1825 †1902	Klass 1 Tidstypisk högrest vård i ett av de äldsta kvarteren. Titel - handelsstaden Eksjö. Psalmboksreferens.	
A:28	Staketomgärdad grusgrav, vård saknas.		Klass 2 Staket med höga miljöskapande vård. Staketet bör bevaras, och ev. ny vård bör ha en diskret utformning.	
A:29	Mellanhög vård i svart granit.	LÄROVERSKOLLEGAN AXEL WAHLSTRÖM *1843 †1901 HISTRUN WILHELMINA FÖDD CEDERBLAD *1838 †1924	Klass 1 Tidstypisk vård av något mindre format. Titel - läroverket.	

A:30	Hög vård i tranåsgranit.	MATHILDA SOMMANSSON *1873 †1922	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård.	
A:34-35	Hög vård i svart granit.	REKTORN FILOSOFIE JUBELDOKTORN WILHELM EDVARD SCHULTZ *1824 †1907 DAV. PS. 103 SV. PS. 480 OCH HANS MAK HEDDA SCHULTZ FÖDD LINDBERG *1835 †1921	Klass 1 Tidstypisk högre vård. Titel - läroverket. Bibel- och psalmboksreferens.	
A:44	Hög vård i svart granit.	MUSIKDIREKTÖR F.J. HÅKANSSON FAMILJEGRAF	Klass 2 Tidstypisk högre vård. Titel.	
A:46	Hög vård i svart granit. Svårläst.	FRIHERRE GUSTAF FLEETWOOD *1850 †1895	Klass 2 Tidstypisk högre vård. Titel.	
A:50	Kättingomgärdad hög vård i svart granit. Svårläst.	FREDRIKA KELLGREN FÖDD ULFSPARRE *1849 †1868 HENNES SON HENRIK GEORG * † 1868	Klass 1 Tidstypisk högre vård med staketomgärdning. Mödra- och barnadödlighet.	
A:51	Hög reliefhuggen vård i granit.	ÅT MINNET AF D. G. MILTOPÉE *1815 †1879 AF EKSJÖ STAD	Klass 1 Högre reliefhuggen vård.	

A:59	Hög vård i svart granit, gjutjärnsstaket. Svårläst längre vers. Sekundärstenar.	HOFFOTOGRAFEN OSCAR RYLANDER *1866 †1951 BERTA RYLANDER *1866 †1935 JES. 53:5 LARS OSCAR HILDING *1892 †1904 BETH SANTESSON *1895 †1971 ÄLSKAD SOM HÅR VILAR I DEN STILLA GRAF!	Klass 1 Tidstypisk vård med staketomgårdning. Titel. Oscar Rylander var verksam som fotograf i Eksjö från 1889. Utnämnd till hovfotograf 1896.	
A:67	Hög korsformad vård på sockel i grå granit.	BANKDIREKTÖREN EDVARD PETRI 1865 – 1933 JENNY PETRI FÖDD STARK 1865 – 1928	Klass 1 Tidstypisk högrest korsformad vård. Titel.	
A:70	Litet kors i marmor, stor hängpil.	EHRENBORGS FAMILJEGRÄV	Klass 1 Litet marmorkors på gräsbevuxengrav med större hängpil. Ovanligt inslag på kyrkogården. Hängpilen ingår i gravens uttryck.	
A:71	Staketomgårdad grusgrav med korsformad vård och två storvuxna idegranar. Svårläst.	WILHELM BORG 1827 1888 FAMILJEGRÄV	Klass 1 Tidstypisk vård med staketomgårdning.	
A:72	Hög korsformad vård i svart granit. Ursprungligen flankerad av två tujor, idag enbart en större bevarad. Svårläst på grund av växtligheten.	KAPTENEN GUSTAF FRIDOLF BERGKVIST 1844 1909 OCH HANS MAKAS KARIN 1853 1916	Klass 2 Tidstypisk högrest korsformad vård. Titel - Eksjö garnison.	
A:72a	Staketomgårdad grusgrav, vården saknas.		Klass 2 Staket med höga miljöskapande vården. Staketet bör bevaras, och ev. ny vård bör ha en diskret utformning.	

Gravnr.	Beskrivning/år	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
B:1	Grusgrav med gjutjärnsstaket. Namnplakett integrerad i staketet.	KAPTENEN ERIK OCH SJÖKAPTENEN GUSTAF CEDERBLAD	Klass 1 Staketomvärdad grusgrav. Titlar - Eksjö garnison.	
B:5	Hög vård i svart granit.	FIL. JUB. DR. M.W. KALÉN *1822 †1905 MAKA CECILIA CORNELIUS *1835 †1905 SON HENRY *1866 †1894 PS. 275 V. 8–9.	Klass 2 Tidstypisk högrest vård. Titel, psalmboksreferens.	
B:6	Mellanhög vård i grå granit. Svårläst.	FANJUNKAREN C.E. LINDHOLM *1861 †1935 HANS MAKA EMMA *1878 †1953	Klass 2 Tidstypisk vård. Titel - Eksjö garnison.	
B:11	Hög vård i svart granit.	SERGANTEN S. EKLUNDS FAMILJE – GRAF ELEONORA JOHANSSON *1856 †1937	Klass 2 Tidstypisk högrest vård. Titel - Eksjö garnison.	
B:12	Hög vård med tidstypisk dekor.	J.P. BLOMKVIST *1842 †1932 SARA BLOMKVIST *1835 †1913	Klass 2 Tidstypisk vård med dekorslipning.	
B:14a	Bautasten i svart granit.	BARBERAREN ARVID FORSGREN *1862 †1908 PATIENTER VID JUBILEUMSFONDENS SANATORIER RESTE DENNA VÅRD ÅR 1908	Klass 1 Tidstypisk bautasten. Titel. Vårdens donatorer - patienter vid Jubileums sanatorierna. Arvid Forsgren initierade 1897 till "Folksanatorier" efter tysk modell, vilket utmynnade i tre sanatorier bekostade av Oscar II:s jubileumsfond uppförda 1900-1901.	

B:15	Hög gjutjärnsvård med goticerande krön.	RÅDMAN JOHAN HOLMSTRÖMS FAMILJEGRAF	Klass 1 Karaktärsskapande högre gjutjärnsvård. Antydning till bruksstämpel vid basen på baksidan. Titel. Bör eventuellt inkluderas på inventarieförteckning.	
B:16	Mellanhög vård i grå granit.	LÖJTNANT ERIK P. SVENSSON FAMILJEGRAF BJÖRKA	Klass 2 Tidstypisk mellanhög vård. Titel - Eksjö garnison. Hemvist.	
B:17	Staketomgärdad grusgrav med hög avbruten kolonn. Tre sidor i bruk.	ÖVERSTELÖJTNANT JOHAN ROBERT AF KLINTBERG *1835 †1911 GEORGINE AUGUSTA AF KLINTBERG FÖDD AF KLERCKER *1839 †1878 JULIE HELENA AF KLERCKER *1834 †1893 JULIA AF KLINTBERG *1867 †1964	Klass 1 Karaktärsskapande staketomgärdad grav med avbruten kolonn. Titel - Eksjö garnison.	
B:18	Hög vård i kalksten.	ÖVERSTELÖJTNANTEN I.S.O. R.V.O. CARL GEORG DAHL *1830 †1892 ÅT EN ÄLSKAD MAKAS JANE DAHL FÖDD JENNINGS *1844 †1879 SV. PS. 487 FRID VARE ÖFVER DITT MINNE. LOTTEN DAHL *1866 †1948	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård med gotisk båge. Titel - Eksjö garnison. Psalmreferens.	
B:21	Staketomgärdad grusgrav med hög vård i svart granit. Sekundärsten.	B.A. DAHL 1832 – 1887 ANNA DAHL 1841 – 1883 C.A. V. REIS 1865 – 1935 INGRID V. REIS FÖDD DAHL 1875 – 1969	Klass 2 Tidstypisk högre vård med staketomgärdning.	
B:24	Högre korsformad vård med trädimiterande struktur. Stor häll med kors i relief.	AXEL BERGKVIST *1859 †1922 L.W. WESTERBERG *1854 †1937 HANS MAKAS CHRISTINE WESTERBERG FÖDD HARQUARD *1855 †1937	Klass 1 Karaktärsskapande högre naturromantisk korsformad vård samt häll med kors i relief.	

B:26	Hög kvadratisk vård i svart granit.	KÄLLARMÄSTAREN GUSTAF SVENSSON *1835 †1888 SV. PS. 475 V. 5 OCH HANS MAKÅ HANNA SVENSSON *1835 †1907 MATTH. 24:42	Klass 1 Karaktärsskapande högrest vård. Titel - handelsstaden Eksjö. Bibelreferens.	
B:32	Hög vård i svart granit. Skadat krön samt hörn.	JERNHANDLANDEN PER GUSTAF MYRÉN *1808 †1891 OCH HANS MAKÅ JOHANNA ULRIKA FÖDD QVECKFELDT *1821 †1889 SV. PS. 483 BROR CARL *1849 †1921 GRAFVEN UNDERÅLLES AF GRAFFOND P.G. MYRÉNS FAMILJEGRAF	Klass 1 Karaktärsskapande högrest vård. Titel - handelsstaden Eksjö. Psalmbooksreferens. Bör åtgärdas av stenkonservator.	
B:33	Staketomgärdad grav med integrerad plakett. Sekundärsten.	LÖJTNANTEN C.A. JACOBSSON ÖSTANA 1855 – 1933 HANS MAKÅ JULIA 1865 – 1943 ELSA 1894 – 1896 AMY 1888 – 18?? FAMILJEGRAF	Klass 1 Staketomvärdad grusgrav. Titel - Eksjö garnison. Barnadödlighet.	
B:34	Hög vård i svart granit. Svårläst.	LÄROVERKSKOLLEGAN FIL. DOKTORN P.W. BRANDSTEN *1813 †1888 MATT 5 V. 8.9. SV. PS. 480 OCH HANS MAKÅ MARIA LOVISA *1834 †1924	Klass 1 Tidstypisk högrest vård. Titel - läroverket. Bibel- och psalmbooksreferens.	
B:40	Hög korsformad vård med reliefer i jugendstil. Sekundärstenar.	RÅDMANNEN AXEL PETRI 1835 – 1912 JENNY PETRI F. HOFLUND 1836 – 1924 FAMILJEGRAF	Klass 1 Kraftfull korsformad gavelvård med reliefer. Titel - Eksjö stad.	
B:41	Staketomgärdad hög vård i grå granit.	VILORUM FÖR RÅDMANNEN JOHAN WICKELIUS *1817 †1867 HANS HUSTRU HEDDA HEDBERG *1822 †1908 SONEN ALBERT *1845 †1864 FAMILJEGRAF	Klass 1 Karaktärsskapande staketomgärdad grav med högrest bredare vård i grå granit.	

B:45	Hög vård i svart granit.	RYTTMÄSTAREN OCH RIDDAREN H. PRINTZENSKÖLD *1825 †1899 FRIHERRINNAN A.CH. PRINTZENSKÖLD F. VON OTTER *1830 †1914 ZIONSTONER 379 V. 5 – 7	Klass 1 Tidstypisk högre vård. Titel - Eksjö garnison. EFS sångbok Zionstoner.	
B:48-49	Staketomgärdad hög vård i rosa granit.	RÅDMANNEN ALBERT ASCHAN *1875 †1964 HANS Hustru GERTRUD ASCHAN F. REICHENBERG *1886 †1949	Klass 2 Vården utformad som en parallell till Rådman J. Wikelius vård (B:41)	
B:51	Bautasten i rosa granit.	GODSÅGAREN C.J. JOHANSSON *1856 †1931 HANS MAKAS HULDA F. BJERS *1872 †1955 PS. 489	Klass 2 Högre vård. Titel, psalmboksreferens.	
B:57a	Mellanhög vård med kraftfull modernistisk utformning.	GUSTAF OCH MAREN LÜNINGSS FAMILJEGRAV GUSTAF 1866 1949 MAREN 1869 1945	Klass 1 Ovanligt utformad modernistisk vård.	
B:62	Staketomgärdad grusgrav, vården saknas.		Klass 2 Staket med höga miljöskapande vården. Staketet bör bevaras, och ev. ny vård bör ha en diskret utformning.	
B:66	Hög vård i svart granit.	KOPPARSLAGARE MÄSTAREN J.M. EKLUNDS FAMILJEVÅRD	Klass 1 Tidstypisk högre vård. Titel - handels- och garnisonsstaden Eksjö.	

B:67	Häll i svart granit.	HÄR VILAR F.D. LANDTBROKAREN HJALMAR SVENSSON FR. RAMVIKS ASKERYD *1879 †1945 I TACKSAMT MINNE BEVARAD SALIGA ÅRO DE FRIDSAMMA	Klass 1 Tidstypisk gravhäll. Titel, hemvist. Representant för landsförsamlingen.	
B:85-86	Hög vård i svart granit.	RYTTMÄSTAREN H. HARTMAN *1844 †1912	Klass 2 Tidstypisk högrest vård. Titel - Eksjö garnison.	
B:117	Mellanhög bred vård. Sekundärstenar.	BYGGMÄSTARE ISAK ABRAHAMSSON *1861 †1935 HANS MAKAS HILDA *1869 †1949 DOTTERN IMA *1900 †1997	Klass 1 Tidstypisk modernistisk vård. Titel.	

Gravnr.	Beskrivning/år	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
C:1	Hög korsformad vård i vit marmor. Svårläst på grund av skada. Vården bör åtgärdas av stenkonservator.	ÖFVERLÄKAREN ? ? ASCHAN	Klass 1 Karaktärsskapande högrest korsformad vård i marmor i anslutning till huvudgången genom den äldsta kyrkogården.	
C:2	Hög vård i kalksten. Skadad. Svårläst. Vården bör åtgärdas av konservator.		Klass 2 Kalkstensvård med trappformat avslut.	

C:4	Hög vård i grå granit.	HANDLANDEN BROR Z:SON ASCHAN *1863 †1927 MARIA BJÖRKGREN *1866 †1900	Klass 1 Tidstypisk högrest vård. Titel - handelsstaden Eksjö.	
C:5	Hög korsformad vård i svart granit.	JUVELERAREN ANDERS MAGNUS EKEBLAD *1848 †1899 ELISABETH EKEBLAD *1851 †1944 MINNESGODA AFFÄRSVÄNNER RESTE VÅRDEN	Klass 1 Karaktärsskapande högrest korsformad vård. Titel - handelsstaden Eksjö. Donatorer - affärsvännar.	
C:7	Gjutjärnsplatta fäst på låg diagonal sockel.	NÄMNDEMANNEN S.M. HOFFSTEDTS FAMILJEGRAF	Klass 1 Ovanligt utformad vård bestående av en gjutjärnsplatta.	
C:10	Hög kvadratisk vård med porträttmedaljong. Skadad vård, ursprungligen krönt med kors.	MARIA TESCH *1850 †1936 JENNY 1857	Klass 1 Kvadratisk hög vård med porträttmedaljong. Maria Tesch var fotograf och byggde upp en omfattande verksamhet. Större fotografisamling finns bevarad på Östergötlands museum.	
C:9	Bautasten omgärdad av gjutjärnsstaket.	S.J HÄGGS FAMILJEGRAV	Klass 2 Karaktärsskapande staketomgärdad grav med bautasten.	
C:11	Hög korskrönt vård i vit marmor och sandsten.	KONTRAKTSPROSTEN NILS JOHAN DANIELSON FÖDD 1780 DÖD 1857 OCH DESS MAK ULRIKA ELEONORA ASCHAN FÖDD 1790 DÖD 1856 SV. PSALM. BOK NO 744 V.5-9	Klass 1 Tidstypisk vård med marmorplatta infattad i sandsten och krönt med marmorkors. Titel - Eksjö församling. Psalmboksreferens.	

C:12-13	Hög vård i svart granit.	STIERNSPETZ TILL STENGÖLS SÄTERI FAMILJEGRAV	Klass 1 Ovanligt utformad vård med stiliserad dekor.	
C:14	Tre staketomgärdade vårdar. Hög gjutjärnsvård med goticerande krön. Marmorvård formad till pergamentrulle. Hög korskrönt vård i marmor och sandsten. Korskrönt vård med skada, bör åtgärdas av stenkonservator.	FRIHERRINNAN MATILDA BENNET FÖDD SUNESON FÖDD 1814_DÖD 1892 HEDDA BENNET FÖDD 1831 DÖD 1853 Svårläst ÖFVERSTE LÖJNANT? ?	Klass 1 Staketomgärdad grav med tre påkostade vårdar av olika utformning och material. Titlar. Gjutjärnsvården bör inkluderas på inventarieförteckning.	
C:15	Staketomgärdad hög gjutjärnsvård med goticerande krön.	JOHAN LUDVIG PALMBLADS FAMILJEGRAF	Klass 1 Högrest gjutjärnsvård. Vården bör eventuellt inkluderas på inventarieförteckning.	
C:19	Hög vård i svart granit. Hög vård i grå granit med relief.	HEMMANSÄGAREN JOHAN JOHNSON FR. RISAN *1826 †1901 HANS MAK ANNA SOFIA *1841 †1910 LANTBR. GUSTAV JOHNSON RISAN *1863 †1927 AMANDA JOHNSON *1867 †1954 HULDA JOHNSON *1874 †1955	Klass 1 Tidstypiska högresta vårdar. Två generationer av vårdar från samma gård.	
C:21	Hög vård i rosa granit.	BRYGGAREN S.M. HOLM. *1835 †1919 HANS MAK KRISTINA *1828 †1894	Klass 2 Tidstypisk högrest vård. Titel.	
C:23	Hög vård i svart granit.	GRUFINGENIÖR LUDV. THEOD. ANDRÉE *1858 †1898	Klass 1 Tidstypisk högrest vård. Titel. L.T. Andrée var chef för Västanfors grafitverk i Fagersta.	

C:26	Hög vård i svart granit.	RÅDMANNEN L.F. ASCHAN 1808 – 1892 FAMILJEGRÄV ES. 53:V. 4 – 5	Klass 2 Tidstypisk högre vård. Titel, bibelreferens.	
C:27	Staketomgärdad hög vård. Sekundärstenar.	RÅDMANNEN GEORG ASCHAN *1838 †1916 HANS HUSTRU HÉLÈNE WICKELIUS *1849 †1945 RIKSGÄLDSSKOMMISSARIEN BERTHEL ASCHAN *1871 †1940 BANKDIREKTÖREN GEORG ASCHAN *1871 †1955	Klass 1 Påkostad staketomgärdad grav med tre vårdar. Titlar, Eksjö stad, bank- och statlig myndighet.	
C:29	Staketomgärdad grav med integrerad plakett.	FRÖKNARNA WELLY OCH AMÉLIE CEDERBLAD	Klass 1 Karaktärsskapande staketomgärdad grav över två systrar.	
C:30	Hög korsformad vård i grå granit.	FÄLTLÄKAREN N.I. LJUNGBERG F. 1795 D. 1870	Klass 1 Karaktärsskapande högre korsformad vård. Titel - Eksjö garnison.	
C:31	Staketomgärdad häll i svart granit.	F.F. HERNLUND *1808 †1873	Klass 1 Karaktärsskapande grav, ovanlig kombination av gravhäll och staket.	
C:37	Hög vård i svart granit.	ÅT MINNET AF KONTRAKTSPROSTEN P.G.E. STARK *1832 †1900 KYRKOHERDE I EKSJÖ 1872_1900 FÖRSAMLINGARNA RESTE VÅRDEN PROSTINNAN HULDA STARK *1845 †1914 HENNING STARK *1873 †1933	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö församling.	

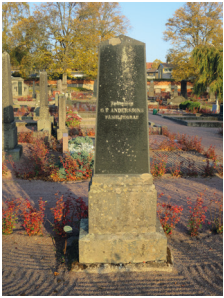
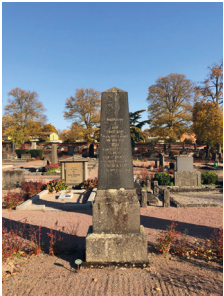
C:38	Staketomgärdad grusgrav med hög vård.	GULDSMEDEN ANDERS G. CARLBERGS FAMILJEGRÄV	Klass 1 Karaktärsskapande staketomgärdad grusgrav med högre vård. Titel - Eksjö handelsstad.	
C:39	Hög korsformad vård i svart granit.	SACRED TO THE MEMORY OF SARAH A. GRIFFITHS *STOURBRIDGE ENGLAND 1863 †PERSÖ 1907 "FAITHFUL UNTO DEATH"	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Internationell koppling - England. Vården hänger samman med D:52-53 (Goslett)	
C:39a	Staketomgärdad grusgrav med hög korsformad vård.	YNGVE BERGMAN *1886 †1908 YNGVE HOLCK-CLAUSEN *1920 †1941 FÄNRIKEN VID FLYGVÄPNET STAFFAN HOLCK-CLAUSEN *1923 †1945 REGEMENTSLÄKAREN JOHN H. BERGMAN *1862 †1951 HULDA BERGMAN *1862 †1953 DOKTOR BERGMANS FAMILJEGRÄV	Klass 1 Karaktärsskapande staketomgärdad grusgrav med hög vård. Titlar - Eksjö garnison.	
C:44	Hög obelisk i svart granit. Svårläst.	DOKTOR AUG. WIBORGH *1837 †1893 LÄKARE VID EKSJÖ LASARETT 1868 - 1893 LASARETTET RESTE VÅRDEN DOKTORINNAN SOPHIE WIBORGH *1840 †1908	Klass 1 Karaktärsskapande högrest vård. Titel. Vårdens donerad av Eksjö lasarett.	
C:58	Enorm bautasten i svart granit. Borrhål bevarade på baksidan.	HÄRADSHÖVDINGEN OCH KOMMENDÖREN GUSTAF BERG *1844 †1908 I TACKSAM HÅGKOMST AF TRÄGET OCH FRAMGÅNGSRIKT ARBETE FÖR SAMHÄLLET BÄSTA RESTE EKSJÖ STAD VÅRDEN.	Klass 1 Dominant vård på ca 4 m, rest av Eksjö stad. Titlar - Eksjö stad och garnison.	
C:60	Hög vård i svart granit.	POSSESSIONATEN CARL MAURITZ GOLDKUHL *1819 †1884 OCH HANS MAKÅ AUGUSTA CHARLOTTA FÖDD LINDBLOM *1825 †1896 FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	

C:65	Två höga vårdar i grå granit. Sekundärhållar.	MAJOREN VID KONGL. SMÅLANDS HUSAR REGELENTE R.S.O. R.V.O CARL ALFRED ENGSTRÖM *1832 †1888 KAMRATER RESTE VÅRDEN. MAJOR ERIK ENGSTRÖM *1871 †1943 MARIA ENGSTRÖM F. KOCH *1875 †1908 SJÖKAPTENEN CARL ERIK ENGSTRÖM *1906 †1964 HUSTRUN BIRGIT *1912 †1994	Klass 1 Två generationer av högre vårdar. Titlar - Eksjö garnison.	
C:71	Staketomgärdad grav med två vårdar. Hög gjutjärnsvård med goticerande krön, samt kvadratisk pelare krönt av urna.	RÅDMANNEN OCH TENJUTAREN NILS ERIK JUSTELIUS FÖDD 1794 DÖD 1868 APOTEKAREN KONSULN K.W.O. JOHN M. TESCH * EKSJÖ 1846 † MALMÖ 1918 ÅLSKAD – SAKNAD ERICA TESCH FÖDD FJELLMAN *1849 †1925 JOHAN WILH. TESCH *1815 †1868 EMELIE MATH. TESCH FÖDD JUSTELIUS *1820 †1913	Klass 1 Karaktersskapande staketomgärdad grusgrav med två höga vårdar. Gjutjärnsvården bör eventuellt inkluderas i inventarieförteckning. Den kvadratiske vårdens form speglas i Maria Teschs vård på andra sidan gången. (C:9)	
C:74	Hög korsformad vård i svart granit.	TRÄDGÅRDSM. G.O. SUNDBERGS FAMILJEGRV JOH. 3:16	Klass 2 Karaktersskapande vård. Titel, bibelreferens.	
C:76	Hög gjutjärnsvård med goticerande krön.	E.M. VON PORATH FAMILJEGRV	Klass 1 Högrest gjutjärnsvård. Bör eventuellt inkluderas på inventarieförteckning.	
C:79	Mellanhög korskrönt vård. Sekundärstenar.	FABRIKÖREN J.A. LUNDIN *1864 †1946 HANS MAK MARIA KRISTINA *1861 †1947	Klass 2 Modernistisk korskrönt vård. Titel.	

Gravn.	Beskrivning/år	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
D:3	Hög vård i svart granit.	GODSÄGARE AUGUST ANDERSSON *1860 †1937 AUGUSTA ANDERSSON FR. KOLSHESTER *1860 †1906 ROBERT *1887 †1923 ANNA *1885 †1941 FAMILJEGRAF	Klass 2 Karakärsskapande högre vård. Titel.	
D:9	Hög vård i svart granit.	HEMMANSÄGAREN F.A. SVENSSON FR. SKIFVERSTAD HANS MAKÅ KRISTINA *1839 †1929 SV. PS. 480. THEODOR GUSTAVSSON FR. NYDALA *1890 †1959 HANS MAKÅ MARGARETA *1906 †2001 SV. PS. 355	Klass 2 Karakärsskapande högre vård. Titel, hemvist, psalmboksreferens samt hemvist, psalmboksreferens.	
D:13	Hög vård i svart granit, tre sekundärstenar.	NÄMNDEMANNEN CARL JERÔME HEGG *1821 †1906 ANNA CH. HEGG *1819 †1893 FR. BRODDEMÅLEN PASTOR HERMAN JOSEFSSON *1876 †1949 HANS MAKÅ FOLKSKOLLÄRARINNAN GERDA JOSEFSSON FÖDD SUNDQVIST *1880 †1970 GYMN: DIREKTÖREN RUTH H.M. SUNDQVIST *1882 †1959 SJUKKÖTERSKAN SIGRID SUNDSUNDQVIST *1879 †1955 SJUKSKÖTERSKAN SIGNE A.M. SUNDQVIST *1877 †1959	Klass 1 Karakärsskapande högre vård över flera generationer. Titlar.	
D:16	Diagonal håll integrerad i sten ramen.	REGEMENTS KOMMISSARIEN VID SMÅLANDS HUSAR-REGIE. SVEN ADAM KULLBERG *1802 †1867	Klass Lägre gavelvård. Titel - Eksjö garnison.	
D:22	Hög vård i svart granit.	ÖVERJÄGMÄSTAREN CONRAD STIERNSPETZ *1864 †1920 FRU MARIA STIERNSPETZ *1825 †1907 ROBERT STIERNSSPETZ *1856 †1880 EMMA STIERNSPETZ *1858 †1928 LIVI STIERNSPETZ *1852 †1934	Klass 2 Karakärsskapande högre vård. Titel.	

D:23	Hög vård i svart granit.	KAMRERABEN GEORG FREDRIK DANIELSON ASCHAN *1821 †1880	Klass 2 Karaktärsskapande högest vård. Titel.	
D:24	Obelisk i grå granit.	F.O. BERSSELIUS *1829 †1881 FAMILJEGRAF	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård.	
D:25	Hög vård i svart granit.	FANJUNKAREN CARL PETTERSSON *1817 †1882 HANS MAKÅ ULLA WILHELMINA *1826 †1895 SONEN CARL LAMBÈRE *1864 †1929 EMMA LAMBÈRE *1862 †1938 FAMILJEGRAF	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö garnison.	
D:28	Hög vård i sandsten. Omfattande skada, bör åtgärdas av konservator.	STADSGODEN A.P. JOHANSSON 1831–1904 OCH HANS MAKÅ CHARLOTTA 1831–1918 SONEN TEKN. STUD. CARL-AUGUST 1867–1883	Klass 1 Vård med relifskuren dekor samt titel.	
D:29	Mellanhög bred gavelsten med blomsterrelief.	C.J. JOHANSSONS FAMILJEGRAF	Klass 2 Karaktärsskapande grusgrav med kraftig stenram.	
D:31	Hög vård i svart granit.	TRÄVARUHANDLANDEN C.E. JOHANSSON *1836 †1907 SV.PS. 484 JOH.5:16 HANS MAKÅ JOHANNA *1832 †1925 KARL *1868 †1949 TEKLA *1874 †1959 I KÄRT OCH TACKSAMT MINNE BEVARADE.	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	

D:36	Hög vård i svart granit.	TELEGRAFKOMMISSARIEN E.A.W. HYBINETH *1827 †1895 SV. PS. 73 V.4. DESS MAKAS HENRIKA FÖDD EBERT *1828 †1919 BORDSJÖ	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel, psalmbok, hemvist.	
D:37-38	Genombrutet järnkors på häll, integrerad i stenramen.	C.F. SYRÉNS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Ovanlig formgivning med genombrutet kors.	
D:40	Hög vård i svart granit.	UNDERLÖJTNANTEN S.O. STJERNSPETZ *1821 †1892	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö garnison.	
D:42	Diagonal häll integrerad i stenramen.	STABSTRUMPETAREN C.M. CARLSONS FAMILJEGRÄV	Klass 1 Lägre gavelvård. Titel - Eksjö garnison.	
D:43	Hög korskrönt vård. Skadad, bör åtgärdas av stenkonservator.	REGEMENTSLÄKAREN VID KONGL. SMÅLANDS HUSARREGEMENTE H.J. N:SON ASCHAN *1814 †1890 OCH HANS MAKAS EMMA SCHMITTERLÖW *1828 †1908 ESAI. 53 V.5. SV.PS. 477, 492	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö garnison. Bibel- och psalmboksreferens.	
D:44	Hög vård i svart granit.	MAJOREN OCH RIDDAREN JACOB D:SON ASCHAN *1825 †1889 FANNY D:SON ASCHAN *1869 †1953 SV.PS. ?	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö garnison. Psalmboksreferens.	

D:46	Hög vård i svart granit.	RÅDMANNEN C.F. ANDERSSONS FAMILJEGRAF.	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
D:51	Hög vård i svart granit.	HANDLANDEN C.J. NILSSON *1843 †1911 HANS MAKAS EVA CHARLOTTA *1842 †1924 GROSSHANDLAREN ERNST NILSSON *1869 †1953 MARIA NILSSON *1873 †1952 DOTTERN INGEBORG *1895 †1979	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel - handel.	
D:52-53	Staketomgärdad grusgrav med två höga vårdar, formade som kors respektive ringkors. Gjutjärnsstaketet är skadat, saknar kättinglänkar och stolpar, bör åtgärdas. Kättinglänkar möjligen bevarade ?	IN LOVING MEMORY OF FRED. GOSLETT MANCHESTER 1857 AT PERSÖ 1899 REST IN PEACE GEORG GOSLETT Svårläst	Klass 1 Påkostad grav med dubbla korsformade vårdar. Internationella kontakter - England. Georg Goslett var järnvägsbyggare och involverad i uppförandet av Nässjö-Oskarshamns järnväg.	
D:55	Hög vård i svart granit.	BORGMÄSTAREN I EKSJÖ ADOLF KAMP *1845 †1896 OCH HANS MAKAS HELMY *1855 †1899 SV FSB 245 DAGMAR BOLMGREN *1879 †1928 TORSTEN A KAMP *1877 †1949	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö stad.	
D:56	Hög vård i svart granit.	ERIK HOLM *1817 †1892 BORGMÄSTARE I EKSJÖ 1858-1892 EKSJÖ STAD RESTE VÅRDEN	Klass Karaktärsskapande högre vård. Titel, donator - Eksjö stad.	
D:59	Hög vård i svart granit.	LANTBRUKAREN GUSTAF LINDBLAD *1820 †1898 SAMT HANS MAKAS JOHANNA *1826 †1898 SONEN ANTON 1862-1940 HEDVIG 1857-1940 EMILIA 1871-1966	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	

D:64	Hög vård i svart granit.	GENERALMAJOREN GREFVE FREDRIK WILHELM TAUBE *1813 †1888 CHEF FÖR KONGL. SMÅLANDS HUSARREGEMENTE 1858–1880 OCH HANS MAKAS FRIHERRINNAN JULIE LEUHAUSEN *1818 †1892 ÄRADE I LIVET SAKNADE I DÖDEN KAMRATER OCH VÄNNER RESTE STENEN SV PS.191 V.4	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö garnison. Psalmboksreferens. Vården rest av vänner.	
D:65	Hög vård i svart granit.	MAJOREN SEBASTIAN VON KNORRING *1795 †1890 OCH HANS KÄRA MAKAS EVA F. W. LYBECKER *1805 †1890 PS 491 V.4	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö garnison. Psalmboksreferens.	
D:69	Hög vård i svart granit.	APOTEKAREN CARL GUSTAF BOHMAN *1836 †1899 S. CAROLINA BOHMAN FÖDD LINDSTRÖM *1856 †1934 CARIN BOHMAN *1888 †1973	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
D:74	Staketomgärdad grav med hög vård i svart granit.	DIREKTÖR MALCOM SJÖGREN *1846 †1912 OCH HANS MAKAS HILDA FÖDD SCHREIBER *1859 †1929	Klass 2 Karaktärsskapande staketomgärdad grusgrav. Titel.	
D:77	Hög vård i granit.	TRAFIKCHEFEN R.W.O. EMIL SWENSON *1854 †1914 ALMA SWENSON F. HJORTZBERG *1859 †1955 INGRID PETANDER *1884 †1985	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård.	
D:79	Hög vård i granit.	TANDLÄKAREN ERIK ESPING *1864 †1913 GERDA ESPING FÖDD AHLSTRÖM *1869 †1938 JOSEFINE ESPING FÖDD BOLLING *1837 †1918	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård.	

D:81	Hög vård i granit.	MUSIKDIREKTÖREN ANTON WIDERGREN *1860 †1912 OCH HANS MAKAS HEDVIG *1879 †1954 GUNNAR *1902 †1932 BENGT *1907 †1972	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
D:83	Hög vård i granit.	KAPTENEN R.S.O. HUGO D:SON ASCHAN *1851 †1911 KAPTENEN R.S.O. SETH D:SON ASCHAN *1858 †1927 EMMY D:SON ASCHAN *1855 †1945	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titlar - Eksjö garnison.	
D:84	Hög vård i granit.	LÖJTNANTEN VID KUNGL. SMÅLANDS HUSARREGEMENTE GUNNAR WETTERGREN *1888 †1911	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö garnison.	
D:96	Mellanhög vård i granit.	HEMMANSÄGAREN EMIL GUSTAFSSON SÄLLERYD *1874 †1934 HANS MAKAS ANNA F. JANSSON *1875 †1956	Klass 2 Tidstypisk mellanhög vård. Titel, hemvist.	
D:98	Mellanhög vård i granit.	HEMMANSÄGAREN K.A. SVENSSON *1854 †1942 HANS MAKAS AMANDA *1870 †1970	Klass 2 Tidstypisk mellanhög vård. Titel.	
D:99	Hög vård i granit.	LANTBRUKAREN R.V.O. DAVID KOLLANDER 1873–1932 HANS MAKAS HANNA F. HEDBERG 1876–1940	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	

D:116	Bred gavelvård, stenram med grind.	FAMILJEN E WSTBERGS VILORUM	Klass 2 Kraftfull stenram med stenglot, bred gavelvård.	
D:118	Staketomgärdad häll.	KRONOFOGDEN C. WICKBOM 1863–1935 EMMA WICKBOM 1889–1948	Klass 1 Staketomgärdad gravhäll av ovanlig utformning. Titel.	
D:155	Hög vård i svart granit.	SERGANTEN I FINSKA ARMÉN OLLE SVENSSON ÄNGEN FÖDD 1915 STUPAD VID MÄRKÄJÄRVI 13/3 1940 HAN OFFRADE SIG FÖR NORDENS FRIHET ROM 14:8 FRÅN HEMMETS JORD ÄR VÅRDEN VÄNNER RESTE DEN	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist, dödsort bibelreferens. Finska vinterkriget 1940.	

Gravnr.	Beskrivning/år	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
E:11	Mellanhög bred vård med flyglar.	DIREKTÖREN HENRIK JOHANSSONS FAMILJEGRÄV.	Klass 2 Tidstypisk bred gavelvård. Titel.	
E:14	Hög vård i svart granit.	KOPPARSLAGARE A.H. HJELMS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	

E:18	Hög vård i svart granit.	LANTBRUKAREN FRANS JOHNSON *1830 †1912 HANS MAKAS MATHILDA *1848 †1912 KÖPMAN HJ. WAHLBERG *1879 †1964 HULDA WAHLBERG *1882 †1957 ALICE WAHLBERG *1936 †1966	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titlar.	
E:20	Mellanhög vård i grå granit.	FANJUNKAREN S.J. TOLL 1845 – 1922 CHRISTINE TOLL F. TILLSTRÖM 1844 – 1906 ELIN TOLL 1893 – 1919 HERREN ÄR MIN HERDE	Klass 2 Tidstypisk vård. Titel - Eksjö garnison. Bibelsitat.	
E:21	Bautasten i grå granit.	SMEDMÄSTAREN C.J. BLOMSTRÖMS FAMILJEGRAF	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
E:24	Hög vård i svart granit. Sekundärstenar.	REDAKTÖR E.H. LINDAHL FAMILJEGRAV E.H. LINDAHL *1875 †1917 JUDITH LINDAHL *1878 †1968	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
E:32	Mellanhög/hög vård i rosa granit.	POSTMÄSTAREN C.O.E. HJELM *1854 †1931 ENGEL HJELM F. ROSENKRANTZ *1861 †1950 SIGNE HJELM *1899 †1975	Klass 2 Karaktärsskapande hög vård med reliefdekor. Titel.	
E:41	Hög vård i svart granit.	LOKOMOTIVFÖRAREN GUSTAF LÖNN *1854 †1915 HANS MAKAS CECILIA *1859 †1957	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	

E:51	Hög vård i svart granit. Ovanlig dekor.	LÄROVERKSADJUNKTEN K.J. SVENERZ *1854 †1923 OCH HANS HUSTRU ANNA *1870 †1928	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård med relief. Titel.	
------	---	---	--	---

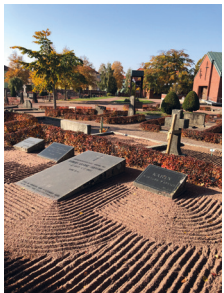
Gravnr.	Beskrivning/år	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
F:2	Hög vård i svart granit.	STENHUGGAREN J.P. SAMUELSSONS FAMILJEGRAF	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
F:3	Hög vård i svart granit.	LANDTBROKAREN CARL JOHANSSON FR. RÅSA *1836 †1910 OCH HANS MAKAS CLARA *1855 †1917 IVAR *1885 †1968 ALBIN *1887 †1973	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	
F:4	Hög vård i rosa granit. Sekundärstenar.	LÖJTNANTEN OSCAR SIWERZ 1861 – 1932 ANNA SIWERZ 1875 – 1974 OLOF 1908 – 1910 MARGARETA 1906 – 1960 BRITA 1914 – 2001 HERREN ÄR MIN HERDE	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö garnison. Bibelcitat.	
F:5	Bautasten i granit.	GUSTAF ROMARE FÖDD 1897 STUPADE VID TAMMERFORS DEN 28 MARS 1918 EKSJÖ UNGDOM RESTE VÅRDEN	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Dödsort. Finska inbördeskriget 1918, Svenska Brigaden deltog på de vitas sida i Tammerfors.	
F:8	Hög vård i svart granit.	HEMMANSEGAREN A.W. AUGUSTSSON FRÅN GRIMBERG *1864 †1911 HANS MAKAS AMANDA *1871 †1953 SONEN JOSEF *1899 †1913 SONEN ZAKEUS *1895 †1981	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	

F:10	Hög vård i svart granit.	LANDTBROKAREN AXEL GUSTAFSON *1843 †1919 OCH SYSTEMEN ANTOINETTA *1844 †1913 ÄLSKADE I LIVET SAKNADE I DÖDEN	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
F:11	Hög korsformad vård, huggen i trädliknande struktur. Sekundärsten med ekbladsrelief.	HANDSKFABRIKÖR G.E. EKELUND *1828 †1915 HANS MAKAS MATILDA ? *1837 †1914 JUVELERAREN HERMAN W. EKELUND *1880 †1930	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titlar - handel.	
F:12	Hög vård i svart granit.	ÖVER- MASKINISTEN C.W. CARLSSON *1873 †1914 HANS MAKAS MATILDA *1871 †1953 FAMILJEGRAV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
F:16	Kättingomgärdad bautasten.	HANDLANDEN KARL LARSSONS FAMILJEGRAV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård med inhägnad. Titel.	
F:41	Hög vård med reliefdekor. Sekundärstenar. Svårläst.	GUNNAR MAGNUS RASMUSSEN *1905 †1907 BOKBINDAREMÄSTARE JOSEF BILDSTEN *1882 †1956 OCH HANS Hustru NANNY *1887 †1956	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
F:43	Hög vård i rosa granit.	LOKOMOTIVFÖRAREN P.A. KARLSSONS FAMILJEGRAV	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel - järnvägen	

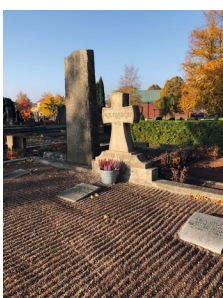
F:44	Hög korsformad vård i svart granit.	BANMÄSTAREN F.L. JOHANSSONS OCH KONDUKTÖREN A.F. NORMANS FAMILJEGRÄV	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel - järnvägen	
F:51	Hög vård i svart granit.	LÄROVERKS VAKTMÄSTAREN K.C. FRISKS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
F:70	Mellanhög tempelformad vård.	FÖRRÅDSVAKTMÄSTARE OSCAR JOHANSSONS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Tidstypisk tempelformad vård. Titel.	
F:89	Mellanhög vård i grå granit.	FÖRSTE TYGHANTVERKARE MARTIN ÅKERSTEDT FAMILJEGRÄV	Klass 2 Tidstypisk vård. Titel.	

Gravnr.	Beskrivning/år	Inskription	Antikvarisk bedömning/urval	Fotografi
1:13	Mellanhög vård reliefhuggen som trädstam med löv, krönt av vit duva.	P.O. ROOS FAMILJEGRÄV	Klass 1 Naturromantiskt utformad vård.	

1:73	Stenram av murad natursten, svårläst vård. Metallplakett.	STEN J.F. STENKIL 1910-1927 S.D.M. STENKIL 1884-1959 CLARA NORD CAI STENKIL 1887-1966 IRIS D.F. STENKIL LEIJONHUFVUD BERRY 1909-2000 VERITAS BONITAS VIRTUS	Klass 1 Ovanligt utformad grav med lönn. Graven har vissa drag från japansk trädgårdskonst.	
1:76	Hög stenram, två höga sammanväxta enar.	KRONOFOGDEN V. HÄRADSHÖVDINGEN R.V.O. AXEL A. EHRENGRANATH *1861 †1927 OCH HANS MAKAS F. HELLEBERG *1870 †1966 FAMILJEGRÄV	Klass 1 Karaktärsskapande grav med nivåskillnad. Titel.	
1:77	Hög stenram med trappa, mellanhög vård. Sekundärstenar.	ÖVERSTE SAM MYHRMAN *1868 †1926 CHEF FÖR KUNGL. KALMAR REGELENTE 1914-1926 HANS MAKAS ANNA MYHRMAN F. KJELLSTRÖM *1881 †1964	Klass 1 Karaktärsskapande grav med nivåskillnad. Titel - Eksjö garnison.	
1:78	Hög korsformad vård. Svårläst.	HANS NILSON *1854 †1922 REG-PASTOR EKSJÖ INGRID NILSON *1869 †1963 Längre text.	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö garnison.	
1:79	Mellanhög vård i svart granit.	APOTEKARE E.H. MATÉAN LINDEWALD *1850 †1923 ELLEN MATÉAN LINDEWALD *1855 †1923 APOTEKARE C.G. MATÉAN LINDEWALD *1890 †1964 MAJ MATÉAN LINDEWALD *1893 †1945	Klass 2 Tidstypisk gavelvård. Titel.	
1:80	Hög korsformad vård.	STATIONSINSPEKTÖREN R.V.O. LUDVIG SWENSON *1857 †1923 AGNES SWENSON *1861 †1931	Klass 1 Karaktärsskapande korsformad gavelvård. Titel - järnvägen.	

1:87	En större samt tre mindre hällar i svart granit.	PROSTINNAN MARIE LOUISE SVENSON F. VON TELL *1850 †1925 PSALT. 23. KONTRAKTSPROSTEN THEOL. DR ANDERS GUSTAF SVENSON *1852 †1933 LUK. 11:28 GÄRD AV VÖRDNAD OCH TACKSAMHET FRÅN EKSJÖ STADS- OCH LANDSFÖRSAMLINGAR KARIN *1886 †1919 MT. 5:8 LENNART *1890 †1969 SV. PS. 324	Klass 1 Tidstypiska gravhällar. Titel - Eksjö församling. Psalm- och bibelreferenser.	
1:89	Häll i svart granit.	JÄRNHANDLANDEN AXEL MYRÉN 1855–1923 STATIONSINSPEKTÖREN KNUT MYRÉN 1861–1949	Klass 1 Tidstypisk vård. Titlar, handel samt järnväg.	
1:91	Kvadratisk svart granitvård, tre sidor i bruk. Marktäckning med svarta granithällar innanför stenram.	J. SCHÖNBORG *1844 †1923 H.H. JOHANNA FÖDD VANNERHOLM *1848 †1928 EN SOLGLIMT ÄR LIVET. F. LÖJTNANTEN OCH KAMREREN C. ERIK A. ISBERG *1870 †1956 ANNIE ISBERG F. SCHÖNBORG *1874 †1963 HIC JACET OTIUM	Klass 2 Ovanlig vård och markbeläggning. Titel.	
1:105	Bred gavelvård i modernistisk stil.	HEMMANSÄGAREN KARL ISAKSSON *1863 †1940 HANS MAKAS AUGUSTA ISAKSSON *1869 †1923	Klass 1 Tidstypisk bred gavelvård. Titel.	
1:108	Mellanhög vård.	LOKFÖRAREN AXEL JOHANSSON *1867 †1930 HANS MAKAS HANNA JOHANSSON F. SÖDERQUIST *1866 †1943 DOTTERN ALICE CEDERWALL *1895 †1985 FAMILJEGRÄV	Klass 2 Tidstypisk vård. Titel - järnvägen.	

1:113	Stenram med kontinuerligt infällda namn i stram modernistisk stil.	C.A. STEIN *1866 †1935 NINA STEIN *1872 †1922 m.fl.	Klass 1 Ovanligt utformad vård med inskriptioner i stenramen.	
1:116	Hög vård med reliefer vid bas och krön.	HANDLANDEN J.A. ANDERSON 1847–1921 HANS MAKÅ LOVISA 1849–1937 FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande tidstypisk vård med krön. Titel.	
1:118, 120	Rektangulär massiv tempelformad vård.	KÖPMANNEN EMIL HANSSON 1879–1919 FAMILJEGRÄV.	Klass 1 Påkostad ovanligt utformad vård. Titel.	
1:119	Mellanhög vård i grå granit med dekor i relief, högre stenram med trappsteg.	STATIONSSKRIVAREN CARL HENOCH NILSON 1879–1922 FAMILJEGRÄV	Klass 2 Tidstypisk vård med relief. Titel - järnvägen.	
1:121	Hög vård i svart granit, högre stenram med trappsteg. Svårläst. Sekundärstenar.		Klass 2 Ovanligt utformad grav i vinkel med kraftig stenram och hög vård.	
1:123	Hög vård i grå granit.	SADELMÅKAREN C.G.W. SJÖBERG 1849–1921 HANS MAKÅ MATHILD LOVISA 1853–1919	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	

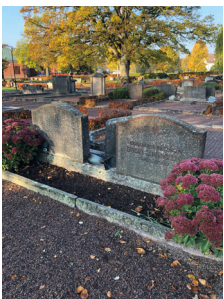
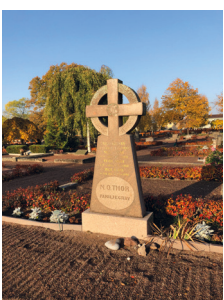
1:124	Hög korsformad vård i svart granit.	LINJEMÄSTARE P.J. OLSSONS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
1:127	Hög vård i grå granit.	FRISÖRMÄSTARE ANTON NILSON *1870 †1920 HANS MAKÅ LILLIE F. WICKANDER *1869 †1949 SVENSKA FRISÖRFÖRENINGENS AVD 5 SMÅLAND RESTE VÅRDEN.	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel samt vårdens donator.	
1:134	Altarliktande gavelvård, genombruten med kors.	FAMILJEN EMIL WINROTHS VILORUM EMIL *1859 †1926 IDA *1864 †1946 ULLA *1826 †1919 SIGGE *1898 †1932 MAJ-STIN *1905 †1988	Klass 2 Ovanligt utformad gavelvård.	
1:159	Hög korsformad vård i grå granit.	HANDLANDEN C.A. PETERSONS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
1:169	Bautasten i grå granit.	C. LINDBLADS FAMILJEGRÄV FREDRIKA 1869–1926 CARL 1864–1942 ELISABETH 1899–1959	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård.	
1:170 + 172	Hög korsformad vård integrerad i ramen.	C.A. THYDÉNS OCH ARVID THYDÉNS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård.	

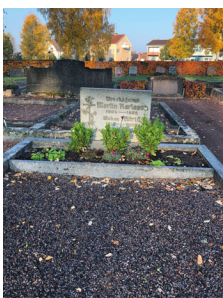
1:176	Mellanhög vård.	KÖPMAN KNUT SKOGLER *1885 †1926 MAGDA SKOGLER *1887 †1962	Klass 2 Tidstypisk vård, titel.	
1:178	Mellanhög vård.	POLISKONSTAPEL HUSTRUN SIGFRID PALMÉR MATILDA *1881 †1926 *1882 †1965	Klass 2 Tidstypisk vård, titel.	
1:182	Hög korsformad vård. Svårläst.	KYRKOHERDEN C.V. ANDERSSON *1861 †1949 OCH HANS MAK NINA F. NORLIN *1873 †1945	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel - Eksjö församling.	
1:185	Högre belägen grusgrav med bred trappa.	BORGMÄSTAREN LUDVIG MAGNUS EURÉN *1866 †1936	Klass 1 Karaktärsskapande grav med nivåskillnad. Titel - Eksjö stad.	
1:186	Högre belägen grusgrav, grässlänt med trappa. Mellanhög vård i grå granit.	KONTRAKTSPROSTEN JOHN STAHLÉ *1892 †1984 HELFRID STAHLÉ FÖDD BERDEN *1896 †1966	Klass 1 Karaktärsskapande grav med nivåskillnad. Titel - Eksjö församling.	
1:187	Mausoleum med dekorativ port i koppar med kors i relief.	VALBORG 1893†1921 REINHOLD *1912 †1943 THEODOR *1885 †1946 PER GÖSTA *1917 †1985 MARGARETA *1917 †1992 ÅKE *1919 †1997 MAJ *1914 †2001	Klass 1 Karaktärsskapande mausoleum med kopparport.	

1:188	Hög stenram med dekorativa medaljonger och trappa. Mellanhög vård med pelare.	VILORUM FÖR FAMILJEN J. P:SON JÄRNSTEDT.	Klass 1 Karaktärsskapande grav med nivåskillnad.	
1:189	Hög stenram med staket och dekorativa järnringar. Upphöjd håll i svart granit.	AXEL BOKSTEDTS FAMILJEGRAV EBBA 1880–1939	Klass 1 Karaktärsskapande grav med nivåskillnad.	
1:194	Hög vård i svart granit.	HEMMANSÄGAREN J.A. ÅGREN FR. PRÄSTKULLA *1850 †1918 HANS MAKAS SOFIA *1852 †1946 HULDA *1886 †1948 JOHAN FRITIOF ÅGREN *1890 †1985 HANS MAKAS RUTH *1895 †1976 ÅGREN GEORG EIVOR *1928 †2016 *1940 †2004	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	
1:196	Hög vård i svart granit.	HEMMANSÄGAREN GUSTAF MÅRTENSON FR. MÖLLERYD *1860 †1919 HANS MAKAS MATHILDA *1859 †1937 ALBERT MÅRTENSSON *1895 †1991 HANS MAKAS INGRID *1909 †1984 BIRGITTA *1943 †1990	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	
1:198	Hög vård i svart granit.	KYRKOVÄRDEN ISAK PETTERSON *1852 †1934 HANS MAKAS LINA PETTERSON *1865 †1919 FR. SMEDETORP GUSTAV PETTERSON *1889 †1971 HANS MAKAS MALIN PETTERSON *1892 †1984	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	

1:199	Två asymmetriskt placerade hållar i svart granit.	FOLKSKOLLÄRAREN KARL HENRIK PETERSON *1859 †1935 ESTER MARIA *1875 †1966 PSALT. 62:1-3 PS. 37:6 R.I.P. FÖRSÄKR.TJ-MAN ESKIL EKÖ 1902-1962 H.H. FIL. MAG. ESTER EKÖ F.EKLUND 1922-1961	Klass 2 Tidstypiska hållar. Titlar, bibel- och psalmreferens.	
1:200	Hög vård i svart granit.	HEMMANSÄGAREN C.H. JONSON *1857 †1926 LOVISA JONSON *1835 †1922 HELGA JONSON *1890 †1978 ALMA JONSON *1893 †1983 FR. BÄNARP SALIGA ÄRO DE FRIDSAMMA TY DE SKOLA SE GUD.	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	
1:208	Hög korsformad vård i svart granit.	FANJUNKAREN A. FORSBRINGS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
1:209	Hög vård i svart granit.	HEMMANSÄGAREN C.A. KARLSSON *1846 †1928 HANS MAKÅ IDA KARLSON *1852 †1922 ROSA	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	
1:210	Hög vård i rosa granit.	AUGUST ANDERSON FRÅN LÖFHOLMEN *1844 †1924 MED TACK FRÅN EKSJÖ LANDSFÖRSAMLING	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård.	

1:211	Hög vård i rosa granit med ekblad i relief.	LUDVIG JOHANSSON 1844–1921 FRANS JOHANSSON 1848–1921 TILDA JOHANSSON 1853–1936 SABBATSVILAN ÅTERSTÅR.	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård med relief.	
1:218	Mellanhög gavelvård.	RIKSDAGSMANNEN ANTON SVENSSON HÖGSJÖHULT *1855 †1933 HANS MAKÅ HELENA *1858 †1931	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	
1:219	Hög vård i svart granit. Reliefhuggen.	HEMMANSÄGAREN V. JOHANSSON *1849 †1940 HANS MAKÅ KRISTINA JOHANSSON *1853 †1925 FR. SJÖARP	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel, hemvist.	
1:247	Hög tempelformad vård.	KÖPMANNEN CARL NILSSON FAMILJEGRÄV	Klass 2 Titdstypisk vård, titel.	
1:249	Hög bred vård, relief.	APOTEKARE H.M. KJELLSTRÖMS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Titdstypisk vård, titel.	
1:250	Hög tempelformad vård.	LANTBRUKAREN AXEL LARSSONS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Titdstypisk vård, titel.	

1:254	Hög vård i svart granit.	ÖVERLÄRAREN JOHN NILSSON 1854–1931 HILMA NILSSON 1872–1938 JOH. 11:25 ANHÖRIGA OCH VÄNNER INOM SVENSKA BETELFÖRENINGEN RESTE VÅRDEN	Klass 1 Karaktärsskapande högre vård. Titel. Frikyrklighet, rest av medlemmar i Betelförsamlingen.	
1:261	Staketomgärdad grav med hög håll.	CAROLINE AF EKENSTAM *1850 †1927 TRAFIKCHEF HANS MAKAS CARL JÖNSSON VERA JÖNSSON *1877 †1962 *1881 †1962	Klass 1 Karaktärsskapande vård med ovanlig utformning. Titel.	
1:269	Hög vård i kalksten.	HÄR VILAR KONDUKTÖREN J.A. MÖLLER *1863 †1904 HANS MAKAS HANNA MÖLLER FÖDD GRAHM *1860 †1937 DOTTERN ELSA MÖLLER *1901 †1928	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård. Titel.	
1:272	Två mellanhöga vårdar i rosa granit.	SKRÄDDARMÄSTARE J. ANDERSSON FAMILJEGRÄV SKOMAKAREMÄSTARE OSCAR JOHANSSONS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Gavelvårdar med titel.	
1:301	Hög vård med relief.	N.M. RAASKS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård.	
1:340	Hög vård, genombrutet ringkors.	NILS HERMAN *1922 †1933 NILS OSKAR *1881 †1977 FRIDA MARIA *1888 †1980 INGA MARIA *1917 †1996 N.O. THOR FAMILJEGRÄV	Klass 2 Karaktärsskapande högre vård.	

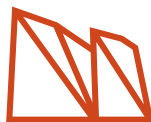
1:345	Mellanhög bred vård i grå granit.	CARL SIGNE 1868-1936 1881-1936 C.P. CARLSSONS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Tidstypisk modernistisk vård.	
1:362 M.FL	Större minnesvård för Eksjö garnison.	EKSJÖ GARNISONS GRAVPLATS I FREDENS TJÄNST TILL MINNE AV MÄN OCH KVINNOR SOM TJÄNSTGJORT FÖR SVERIGE I VÄRLDEN KUNGL. JÖNKÖPINGS-KALMAR REG:TE VÄRNPL E. TÖRNKVIST FLISERYD †1940 KUNGL. NORRA SMÅLANDS REG ÖVERFÜRIR S.STRÖM EKSJÖ †1955 KUNGL. GÖTA INGENJÖRKÅR V. KORPR. O.SERRANDER EKSJÖ †1941	Klass 1 Högre minnesvård rest av Eksjö garnison.	
1:423	Mellanhög vård i grå granit.	DROSKÄGAREN MARTIN KARLSSON 1904-1952 MAKAN ASTRID 1910-2005 TACK FÖR ALLA LJUSA MINNEN.	Klass 2 Tidstypisk vård. Titel.	
1:509	Mellanhög vård i grå granit.	SMIDESMÄSTAREN DAVID PETTERSSONS FAMILJEGRÄV	Klass 2 Tidstypisk vård. Titel.	
1:510	Mellanhög vård med pelare.	LÖJTNANTEN OSCAR M. LUNDIN ALMA LUNDIN 1869-1953 1879-1968	Klass 2 Tidstypisk vård. Titel.	
1:517	Mellanhög vård i grå granit. Sekundärstenar.	GODSÄGAREN K.A. ERIKSSON *1863 †1954 HANS MAKAS JENNY *1876 †1964 HADESRYD	Klass 2 Tidstypisk vård. Titel, hemvist.	

1:522	Mellanhög vård med infälld bronsmedaljong.	LINNÉA SELANDER *1893 †1954	Klass 2 Tidstypisk vård med dekorativ medaljong.	
1:572	Liten vård i svart granit.	EDITH JANSSON BRÄNNELUND *1888 †1941	Klass 2 Rest av allmänna linjen.	
1:592	Liten vård i svart granit.	SKOMAKARMÄSTARE R.E. HAAGE *1863 †1938	Klass 2 Rest av allmänna linjen. Titel.	
1:618	Liten vård i svart granit.	MATHILDA JOHANSSON *1848 †1940	Klass 2 Rest av allmänna linjen.	

Utöver tidigare utpekade kulturhistoriska vårdar finns även ett antal högresta vårdar som markerar de gamla köpegravskvarteren på kyrkogården. Nedan angivna vårdar har främst ett arkitektoniskt upplevelsevärde genom sin reslighet eller tidstypiska utformning, men vars utformning eller innehåll inte förmedlar en tydlig kulturhistorisk berättelse om platsen. Önskvärt är att dessa vårdar bevaras på sin plats för att bevara den äldre kyrkogårdens struktur, samtidigt kan vårdarna med fördel återanvändas.

A:17	SAMUEL TILLANDER
A:27a	D.L. GUSTAFSSON
A:36	E.G. HOLM
A:43	ELISABET REHNMAN
A: 49	O.J. SUNDHOLM
A:58	CARL BORG
A:66	CARL TILLANDER
B:2	H.P. BJÖRND AHL
B:4	J.P. ARLÉN
B:10	F.C. BURÉN
B:15a	JULIUS SÖDERQVIST
B:25	GUNNAR PALMBERG
B:27	G. HELLGREN
B:28	RYDELL HULTQUIST
B:43-44	J.M. AHLSTRAND
B:52	N.G. SIDVALL (skadad - konservatorsåtgärder krävs)
B:56	G.E. BREITHOLTZ
B:88	EMILIA FRÖDING
C:24-25	ANDERS GEORG ARLÉN
C:42	C.G. CARLSSON
C:45	J.A. JOHANSSON
C:51	Svårläst
C:54	JACOB JOHANSSON
C:56-57	AXEL GUNNING
C:62	VON HEIDEMAN
C:66-67	EKEROTH
D:4	C.J. ANDERSSON
D:12	HJALMAR BORG
D:26	C.M. SAND (skadad - konservatorsåtgärd krävs)
D:27	EMELIE WESSMAN
D:41	Svårläst (skadad - konservatorsåtgärd krävs)
D:47	C.J. LEMBKES
D:48	BERGVALL
D:60	C.W. PETTERSSON
D:76	ARVID LINDÉN
D:80	WILHELM SANDEL
D:119	AXEL OCH HULDA JOHANSSON
D:150	JOSEF JOHANSSON
E:8	SVEN ISRAEL SVENSSON
E:27	A.J. ANDERSSON
F:13	Svårläst, möjligen Berg?
F:14	STEN ALMQVIST (omslipad vård)
F:20	GUSTAV KARLSSON

År 2018 genomfördes en kulturhistorisk inventering av alla gravar på St Lars kyrkogård. Föreliggande rapport presenterar inventeringen och ger ett förslag till bevarandeplan.

Byggnadsvårdsrapport 2019:16
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM